

Gündəm

“Liftəmir”də korrupsiya işi - Qüdrət Şükürovun ilginç xilas planı

Bəzi iddialara görə, Azərbaycandakı araşdırmalar iş üzrə korrupsiyaya bulaşmış memurların ABŞ istintaçıları ilə üz-üzə qalmalarını engəlləməyə hesablanıb

yazısı səh.5-də

Türkiyə mediasındaki gizli və aşkar erməni dəstəkçiləri

yazısı səh.12-də

İrəvanın Azərbaycana dəstəyi artır

yazısı səh.4-də

Abutalıbovun “bədxərcliyi” - 8 min manatlıq cəriməni necə ödəyəcək?

yazısı səh.5-də

Jurnalistikadan mətbuat xidmətinin rəhbəri vəzifəsinə gedənlər...

yazısı səh.7-də

Müxalif partiyadan Qərbə etiraz

yazısı səh.3-də

“Çin iqtisadiyyatı çöksə, bütün dünyada iqtisadi böhran baş verə bilər” - Vüqar Bayramov

yazısı səh.13-də

Amerikanın İrana qarşı sanksiyaları başlayır

yazısı səh.9-də

“Sülh prosesi gələn ilin əvvəlindən intensivləşə bilər” - rusiyalı politoloq

yazısı səh.11-də

Gürcüstanda mariyuana leqallaşması olmadı - qanun layihəsi geri götürülür

yazısı səh.13-də

“Apple” şirkətinin zibilliyə atdığı telefon Bakıda od qiymətinə satılır

yazısı səh.15-də

ERMƏNİSTANIN “XİLASI KƏMƏRİ”

AZƏRBAYCANDADIR - BAKI İRƏVANA TƏKLİF VERDİ

Paşinyandan acı etiraflar və... yersiz hədələr; Azərbaycan xoş məram göstərir, İrəvan isə... Türkiyə və ABŞ-a şərt qoyur - nonsens

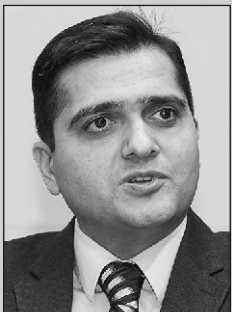

yazısı səh.8-də

“AST Telman” Putinlə bütün körpüləri yandırdı

Müflis olmuş oliqarx Telman İsmayılov Rusiya prezidentinə məktubla müraciət etməsi xəbərini bu cür təzib etdi: “Belə bir məktub yoxdur və ola da bilməz...”

yazısı səh.7-də

Elxan Şahinoğlu:
“Danışqları birbaşa işğalçı ilə aparmaq lazımdır ki, nəticə olmadıqda məsuliyyət onun üzərində qalsın”

yazısı səh.6-də

Etibar Əliyev:
“Ensiklopediyalar ölkələrin intellektual potensialının göstəricisidir”

yazısı səh.4-də

Mübariz Əhmədov:
“Azərbaycandakı sabitlik Qərb üçün çox önəmlidir”

yazısı səh.12-də

Nazirlik 144 şəhid varisinə "qanpulu" nun ödənməsinə qərar verdi

Noyabrın 2-də şəhid hərbi qulluqçuların ailələrinə sığorta haqqının ödənilməsi üzrə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində fəaliyyət göstərən Komissiyanın iclası keçirilib.

Nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən musavat.com-a verilən məlumata görə, iclasda komissiyanın sədri, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev qeyd edib ki, şəhid hərbi qulluqçuların vərəsələri nazirliyin saytında cari ilin 9 oktyabr tarixindən fəaliyyətə başlayan "Birdəfəlik ödəmə" bölməsində hərbi qulluqçunun soyadını, adını və atasının adını daxil etməklə, birdəfəlik ödəməni almağa hüququnun olub-olmadığını yoxlayırlar. Bu bölmə vasitəsilə şəhid hərbi qulluqçulardan bu gündə artıq 96 faizinin vərəsələri birdəfəlik ödəməni almaq hüquqlarının olduğunu öyrənib və notariat kontorlarında onlardan sənədlər qəbul olunur. Qəbul olunmuş sənədlər elektron qaydada Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə təqdim edilir.

Iclasda birdəfəlik ödəmənin verilməsi ilə bağlı notariat kontorları tərəfindən vərəsələrdən qəbul olunmuş və nazirliyə təqdim edilmiş sənədlərin müvafiq işçi qrupu tərəfindən təhlil olunduğu, hər hansısa sənədlərdə çatışmazlıq olduqda onların aradan qaldırılması üçün notariat kontorları ilə birgə işlərin aparıldığı qeyd olunub.

Iclasda ilkin mərhələ kimi vərəsələrdən 114 şəhid hərbi qulluqçu üzrə 144 nəfər vərəsənin sənədlərinin qaydasında olduğu nəzərə alınmaqla, onlara birdəfəlik ödəmənin verilməsi üçün qərar qəbul olunub. Onlara birdəfəlik ödəmənin edilməsi üçün Maliyyə Nazirliyinə müraciət olunub. Qısa zamanda 144 vərəsənin bank hesablarına vəsaitin (11 min manat) köçürülməsi təmin ediləcək.

Hazırda Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində digər vərəsələr üzrə də notariat kontorları tərəfindən göndərilmiş sənədlərin araşdırılması və təhlili işləri davam etdirilir.

□ **DÜNYA,**
Musavat.com

ABŞ "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsini anti-İran sanksiyalarından istisnalar siyahısına daxil edib

ABŞ "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsini yaxın günlərdə qüvvəyə minəcək anti-İran sanksiyalarından istisnalar siyahısına daxil edib. Trend-in məlumatına görə, bu barədə ABŞ Maliyyə Nazirliyinin sənədində deyilir.

Qeyd olunur ki, bərpa olunan anti-İran sanksiyaları Azərbaycanı Türkiyəyə və Avropaya təbii qazın nəqli üçün boru kəmərinin tikintisi və istifadəsi, eləcə də təbii qaz yataqlarının işlənməsi ilə bağlı layihələri həyata keçirən şəxslərə şamil olunmur.

Bundan başqa, sənəddə qeyd olunur ki, anti-İran sanksiyaları həmçinin Türkiyə və Avropa ölkələrinin Rusiya və İrandan enerji asılılığını azaldan layihələrə şamil olunmur.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Rusiya ilə sərhəddə yeni miqrasiya bölməsi fəaliyyətə başlayıb

"Samur" dövlət sərhədindən buraxılış məntəqəsində Dövlət Miqrasiya Xidmətinin bölməsi fəaliyyətə başlayıb.

Azərbaycan və Rusiya arasında dövlət sərhədindəki yeni miqrasiya bölməsi 24 saatlıq iş rejimində fəaliyyət göstərəcək. Xidmət bölməsi təkcə ölkəmizə "Samur" dövlət sərhədindən buraxılış məntəqəsindən giriş-çixış edən əcnəbilərə deyil, ətraf ərazilərdə yaşayan və səfər edən əcnəbilərə də müvafiq xidmətlərin göstərilməsini təmin edəcək. Yeni miqrasiya bölməsinin açılış mərasimində Dövlət Miqrasiya Xidmətinin rəisi Vüsal Hüseynov, Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi, general-polkovnik Elçin Quliyev, Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri, gömrük xidməti general-leytenantı Səfər Mehdiyev çıxış edərək, respublikamızın quru dövlət sərhədindəki buraxılış məntəqələrində miqrasiya bölmələrinin yaradılmasının əhəmiyyətindən danışdı.

Bildirilib ki, Dövlət Miqrasiya Xidməti digər dövlət qurumları ilə əməkdaşlıq şəraitində Azərbaycan Respublikasının quru dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrində miqrasiya bölmələrinin fəaliyyətinin təşkilinə başlayıb. Yaxın günlərdə "Astara" (Azərbaycan-İran sərhədi) və "Şıxlı" (Azərbaycan-Gürcüstan sərhədi) dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrində də

Dövlət Miqrasiya Xidmətinin yeni xidmət bölmələrinin fəaliyyətə başlaması nəzərdə tutulur.

Yeni miqrasiya bölmələri miqrasiya qanunvericiliyinin tələblərini pozmuş əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin ölkə ərazisinə daha rahat giriş-çixış etmələrini, onlara operativ və yerində xidmətlərin göstərilməsini təmin edəcək. Bununla yanaşı, bölmələr miqrasiya sahəsində göstərilən xidmətlərin regionlara səfər edən və orada yaşayan əcnəbilərə, habelə vətəndaşlar üçün daha əlçatan olmasının təmin edilməsi, onların miqrasiya qanunvericiliyi ilə bağlı məlumatlandırılması və məmnunluğunun artırılmasına xidmət göstərəcək.

Qurum rəhbərləri Prezident İlham Əliyevin dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrində sərhəd və gömrük rəsmiləşdirilməsinin sadələşdirilməsi barədə verdiyi tapşırıqların icra vəziyyəti və bu istiqamətdə görülmüş tədbirlərin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi məqsədilə dövlət sərhədindən keçən şəxslərlə söhbətlər ediblər. Ölkəyə gələn və ölkədən gedən şəxslər və nəqliyyat vasitələri üzərində sərhəd və gömrük nəzarətinin səmərəliliyinin daha da artırılması və yoxlama müddətlərinin maksimal azaldılması məsələləri nəzərdən keçirilib.

Sərhəd nəzarəti və gömrük orqanlarının vəzifəli şəxslərinin iştirakı ilə keçirilən xidmət müşavirədə Prezident İlham Əliyevin ölkəmizin turizm imkanlarının genişləndirilməsi, biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması, sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi və dövlət qurumları tərəfindən Azərbaycan vətəndaşlarının mənafelərinin qorunması ilə bağlı tapşırıq və göstərişlərinin icra vəziyyəti ilə əlaqədar geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

"Mikayıl Müşfiqə aid olduğu güman edilən qalıqların ekspertizası Azərbaycanda aparılacaq" - Səhiyyə Nazirliyi

Sair Mikayıl Müşfiqin qalıqlarının tapılması üçün aparılacaq genetik müayinələrin hamısı Azərbaycanda həyata keçiriləcək. Bunu Səhiyyə Nazirliyinin Məhkəmə-Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyinin (MTEPAB) direktoru Ədalət Həsənov deyib.

Onun sözlərinə görə, hüquq-mühafizə orqanları bu işlə məşğul olmağa başlayandan sonra müəyyən sənədləri və iş materiallarını toplayacaqlar:

"Bundan sonra qərar çıxarılaçaq, suallar qoyulacaq və o qərar icra edilmək, eyni zamanda sümük qalıqları öyrənilmək üçün bizə veriləcək. Ola bilər ki, bizə verilən bir neçə sümük, yaxud bütöv skelet, ya da bir neçə şəxsə aid olan skelet qalıqları olsun. Mən bu barədə hələ heç nə deyə bilmirəm, çünki bizə hələ heç nə təqdim edilməyib".

Ə.Həsənov qeyd edib ki, lazımı materiallar təqdim edildikdən sonra MTEPAB tərəfindən həmin qalıqların genetik müayinəsi aparılacaq: "Daha sonra həmin müayinənin nəticələrinin müqayisə olunacağı şəxslər, yaxud meyit qalıqları bizə təqdim ediləcək. Həmin şəxs, yaxud şəxslər istintaq orqanları tərəfindən müəyyən ediləcək. Onlardan material, məsələn, yaşayan şəxsdirsə, qan götürüləcək və onun da genetikası öyrəniləcək, müayinələrin nəticələri tutuşdurulacaq".

Ə.Həsənov əlavə edib ki, müayinələrin nəticələrinin açıqlanma vaxtını dəqiq demək mümkün deyil: "Çünki hələ bilmirəm ki, bizə neçə skelet, sümük veriləcək, onların çürüməsi hansı vəziyyətə yətdir. Ancaq çalışacağıq ki, bu işləri maksimum dərəcədə tez yekunlaşdıraq".

Xatırladaq ki, dünən şair Mikayıl Müşfiqin qalıqlarının tapılması haqqında kütləvi informasiya vasitələrində yayılan materialların araşdırılması

ilə bağlı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına əsasən yaradılmış işçi qrupunun Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyevin yanında ilk iclası keçirilib.

Iclasda Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq işçi qrupuna Mikayıl Müşfiqin qalıqlarının aşkar edilməsi ilə bağlı KİV-lərdə gedən məlumatların öyrənilməsi, müvafiq arxiv materiallarının araşdırılması, şairə

Türkiyə və ABŞ qarşılıqlı şəkildə sanksiyaları ləğv etdilər

Türkiyə və ABŞ qarşılıqlı şəkildə sanksiyaları ləğv etdilər. Məlumatı "Hürriyyət" yayıb.

Qeyd edək ki, ABŞ vətəndaşı, keşiş Endryu Branson qarşı cinayət işi ilə əlaqədar Ağ ev Türkiyənin ədliyyə naziri Əbdülhəmit Gül və daxili işlər naziri Süleyman Soylyuqa sanksiya tətbiq etmişdi.

Türkiyə tərəfi də buna cavab olaraq ABŞ-ın daxili işlər naziri Rayan Zinke və ədliyyə naziri Ceff Şeşins barədə oxşar addım atmışdı.

Xatırladaq ki, Türkiyədə casusluqda ittiham olunan ABŞ vətəndaşı, keşiş Endryu Branson oktyabrın 12-də azadlığa buraxılıb.

Xaçaturov KTMT-nin baş katibi vəzifəsindən kənarlaşdırıldı

Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının baş katibi Yuriy Xaçaturov tutduğu vəzifədən azad edildi. Virtualaz.org TASS-a istinadən xəbər verir ki, məlumatı təşkilatın mətbuat xidməti yayıb.

"Müəyyən edilmiş qaydaya uyğun olaraq, erməni tərəfinin təşəbbüsü ilə Ermənistan Respublikasının təmsilçisi Yuri Qriqoryeviç Xaçaturovun KTMT-nin baş katibi vəzifəsindən vaxtından əvvəl geri çağırılması proseduru başa çatıb. KTMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qərarı ilə Xaçaturov təşkilatın baş katibi vəzifəsindən azad edilib", - məlumatda bildirilir.

məxsus olduğu ehtimal edilən qalıqların DNK analizinin keçirilməsi və digər zəruri tədbirlərin görülməsi ilə əlaqədar tapşırıqlar verilib.

İşçi qrupunun gördüyü işlər və əldə edilmiş nəticələr barədə mütəmadi olaraq Azərbaycan Prezidentinə məruzə olunacaq və ölkə ictimaiyyətinə məlumat veriləcək.

Siyasi partiyalar dövlətdən nə qədər maliyyə alır?

Fazil Mustafa: "Vəsait vaxtlı-vaxtında ödənilir"

Gələcək il Azərbaycanın dövlət büdcəsindən siyasi partiyalara ayrılacaq vəsaitin həcmi bir qədər azaldılacaq. Belə ki, Milli Məclisə daxil olan büdcə zərfində siyasi partiyalar üçün 3 milyon manat ayrılacağı qeyd olunub. Bu, 2018-ci ildə proqnozlaşdırılan 3,1 milyon manatdan 100 min manat azdır. Qeyd edək ki, bu il üçün ayrılan vəsaitlərin 2 milyon 940 min manatı artıq istifadə edilib.

"Siyasi partiyalar haqqında" Qanuna əsasən, dövlət büdcəsindən siyasi partiyalara ayrılmış vəsaitin 10 faizi irəli sürdüyü namizədlər Milli Məclisə keçirilmiş son seçkilərdə etibarlı səslerin azı, 3 faizini qazanmış, lakin parlamentdə təmsil olunmayan siyasi partiyalar arasında qazanılmış səslerin sayına proporsional olaraq bölünür. Vəsaitin 40 faizi Milli Məclisdə təmsil olunan siyasi partiyalar arasında bərabər, 50 faizi isə seçilmiş deputatların sayına proporsional olaraq bölünür.

Milli Məclisdə 69 deputatı olan Yeni Azərbaycan Partiyasından sonra yalnız Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyası 2 yerə sahibdir, qalan bütün partiyaların hamısı 1 yerdir. Belə ki, Ana Vətən, Azərbaycan Demokratik Maarifçilik, Azərbaycan Sosial Rifah, Azər-

Fazil Mustafa

baycan Sosial Demokrat, Vəhdət, Milli Dirçəliş Hərəkatı, Azərbaycan Demokratik İslahatlar, Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi və Böyük Quruluş partiyaları hərəsi 1 deputatla təmsil olunur.

Partiyalara bu il 3,1 milyon manat pul ayrılıb. Onun 10 faizinin - 310 min manatın hansı partiyalara verildiyi məlum deyil. Vəsaitin 40 faizi, yəni 1,24 milyon manat Milli Məclisdə təmsil olunan partiyalar arasında bərabər bölünür. Hazırda Milli Məclisdə 11 partiya təmsil olunur və onların hərəsinə 110 min manatdan artıq pul düşür. Hər deputat sayına görə isə 10 min manat pul əlavə olaraq alırlar. Bu isə ümumilikdə 1 deputatı olan partiyaların hərəyə 120 min manat, Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının isə 130 min ma-

nat almali olduğu deməkdir.

Böyük Quruluş Partiyasının sədri, Milli Məclisin üzvü Fazil Mustafanın "Yeni Müsavat"a verdiyinə görə, aldığı vəsait fealiyyət üçün tam yetərli olmasa da, təşkilatın ayaqda saxlanması üçün əhəmiyyətli rol oynayır: "Bu vəsait müəyyən problemlərin aradan qaldırılmasına köməklik göstərir - xüsusən də rayon təşkilatlarının ayaqda saxlanması, müəyyən tədbirlərin keçirilməsi, yerli ofislərin kirayə haqqının ödənilməsi və sair istiqamətlərdə". Partiya sədri dedi ki, vəsaitlər Maliyyə Nazirliyi tərəfindən vaxtlı-vaxtında ödənilir.

Qanuna görə, həmçinin siyasi partiyalar hər il aprelin 1-dək illik maliyyə hesabatlarını Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim etməlidirlər. F.Mustafa

fa qanuna əməl edərək, vaxtlı-vaxtında hesabatlarını MSK-ya göndərdiklərini deyir.

MSK-nın yaydığı məlumat görə, 2017-ci il üzrə maliyyə hesabatını Azərbaycanda qeydiyyatda olmuş 55 siyasi partiyadan 11-i quruma təqdim etməyib. Qanunvericiliyə əsasən hesabatlar həm də auditor rəyi ilə birlikdə kütləvi informasiya vasitələrində dərc etdirilməlidir. Qanunun bu tələbinə partiyaların çoxu əməl etmir. Belə ki, indiyədək yalnız YAP-ın illik qısa maliyyə hesabatlarının mətbuatda dərc olunması halı qeydə alınıb. Həmin hesabatlardan aydın olur ki, 2016-cı ildə Yeni Azərbaycan Partiyasının gəlirləri 7 736 859 manat olub. Bunun 6 596 979 manatını üzvlük haqları, 1 139 880 manatını büdcədən siyasi partiyalara ayrılan dövlət dəstəyindən Yeni Azərbaycan Partiyasına düşən pay təşkil edib.

2017-ci ildə isə hakim partiyanın gəlirləri 8 milyon 315 min 436 manat olub. Bunun 7 milyon 173 min 280 manatını üzvlük haqları, 1 milyon 142 min 156 manatını büdcədən siyasi partiyalara ayrılan dövlət dəstəyindən təşkilatə düşən pay təşkil edib.

□ DÜNYA, "Yeni Müsavat"

Dil qüsuru

Xalid KAZIMLI

Belə hadisələr təkcə bizim ölkəmizdə baş verməyib, dünyanın hər yerində prezident, baş nazir, nazir postunu tutanların ağzından çıxan hər söz, hər cümlə milyonlarla adamın müzakirəsinə səbəb olur.

Tam da normaldır. Dövlətə, ölkəyə rəhbərlik edənlər, cəmiyyətin parlaq simaları hər bir hərəkətləri, sözləri ilə xalqa nümunədirlər.

Savada, təhsilə, bilgiyə qalsa, onlar hamıdan üstün olmalıdırlar. Bu, işgüzarlıq, enerji, qətiyyət, erudisiya, entuziazm kimi keyfiyyətlərə də aiddir. Sıradan biri olacaqlarsa, onlar nədən öndə, başda olmalıdırlar ki? Sıradan olan adamın yeri orta sıralardır, arxa cərgələrdə.

Keçmişdə, sovet dövründə yüksək vəzifələrə adam seçərkən, hətta ilk pillədən başlayaraq yetişdirməyə başlayarkən, kadrın səriştəsi, bacarığı ilə yanaşı, bazburutu, yəni xarici görünüşünə və natiqlik qabiliyyətinə də diqqət yetirirdilər.

Xalq qarşısında odlu-alovlu danışa bilməyən, tez-tez kəkələyən, qurduğu cümlənin mübtədəsi, xəbəri düz gəlməyən adamların lap yuxarı vəzifələrə ümid etməsi mümkün deyildi. Onlar partiya-sovet iyerarxiyasının bir yerinə qədər irəliləyə bilirdilər, amma sonra onları "yaxşı təşkilatçıdır, təəssüf ki, natiqlik qabiliyyəti yoxdur" deyər, müəyyən bir pillədə saxlayacaqdılar.

"Natiqlik qabiliyyəti yoxdur" ifadəsi "bisavaddır, yaxşı təhsil almayıb" ifadəsinin sinonimi idi.

Sovet dövründə ana dilini bilməyən, yaxud zəif bilən kadrın yüksəlişi problem deyildi, onların önündə sönməyən yaşıl işıq vardı. Çünki bu şəxslər rus dilini ana dilindən də yaxşı bilirdilər və onları irəli çəkənlər üçün əsas bu idi. Əksinə, nə qədər bacarıqlı olsa və ana dilini gözəl bilsə də, bir adam rus dilində yüksək peşəkarlıqla nitq söyləyə bilməməsi, onun hansısa yüksək vəzifəyə təyinat zamanı Kremldən xeyir-dua alması mümkün deyildi.

Ümumiyyətlə, bu o vaxtlar idi ki, ana dilində gözəl romanlar, şeirlər yazan ziyallılar rus dilində yaxşı danışa bilmədiklərinə görə xəcalət çəkirdilər. Belə adamları təhqiramiz şəkildə "çuşka" adlandırdılar.

Təbii ki, müstəmləkə respublikası olan Azərbaycanda bundan artığına ümid etmək yersiz idi. Amma müstəqillik dövründə vəziyyət dəyişdi, ana dilində yaxşı danışa bilmək də şərtlərdən birinə çevrildi.

Di gəl, bir çox bacarıqlı kadrlar bu tələbə cavab vermir, səriştələri, iş təcrübələri vardı, ancaq ana dilində yaxşı danışa bilmirdilər. Ona görə də "bir nazir öz ana dilini əla bilməlidir" kimi şərt işlək olmadı.

Məsələn, uzun illər Azərbaycanın baş naziri postunu tutmuş Artur Rəsizadə ana dilində o qədər zəif danışdı ki, media mənsubları qarşısına hələm-hələm çıxıb açıqlama vermirdi, verəndə hadisə olurdu.

Xarici işlər naziri Elmar Məmmədov da vəzifəsinin icrasına başladığı ilk günlərdə aydın oldu ki, sələfindən, dilçi Vilayət Quliyevdən eşitdiyimiz rəvan, səlis açıqlamaları ondan eşidə bilməyəcəyik.

O, rusca və ingiliscə yaxşı danışdı, ana dilimizdə qurduğu cümlələr isə çox bərbad idi. Ancaq cənab nazir bundan sıxılıb-ələmədən danışmaqda davam edirdi. Bir ara XİN-in açıqlamaları əsasən mətbuat sözcüləri tərəfindən yayılırdı deyər, nazirin ana dilində danışığı təzə unudulub getmişdi. Son günlərdə bu mövzunun yenidən aktuallaşması həm də ona görə baş verdi ki, Məmmədov vəzifədə olduğu müddətdə dil məsələsində bir addım irəli getmədiyi aşkara çıxdı.

Hazırda Gürcüstanda prezidentliyə namizəd olan Salome Zurabişviliyə (o da vaxtilə XİN başçısı olub) tutulan ən böyük irad xanımın fransızca gürcü dilindən daha yaxşı danışmasıdır. Rəqibləri ötən həftə keçirilən seçkidə onun bu qüsuruna diqqət yönəldilər və belə görünür ki, onun gözlənilməli qədər səs almamasında bu amilin mühüm rolu oldu.

İndi necə etmək olar ki, bu məsələ hər dəfə dilə-dişə düşüb kütləvi lağlağı, rişxənd dalğası yaratmasın?

Çox sadə yolu var. Yüksək vəzifələrə təyin etmək üçün kadr seçərkən onun dövlət dilində mükəmməl yazı-pozu, nitq qabiliyyətinin olmasına önəm vermək lazımdır. Şübhəsiz ki, ölkəmizin kadr bankında kifayət qədər bir neçə dili mükəmməl bilən mütəxəssislər var, seçim onların arasında aparılarsa, bu məsələni həll etmək olar.

Müxalif partiyadan Qərbə etiraz

"ABŞ-ın və Avropa ölkələrinin idarə etdiyi, yönəldikləri beynəlxalq təşkilatlara inanmırıq"

Son zamanlara qədər beynəlxalq QHT-lər və ABŞ Dövlət Departamentindən Azərbaycanla bağlı tənqidi hesabatlar, bəyanatlarla Azərbaycan hökuməti sərt reaksiya verirdi, hətta bu tənqidlərə qarşı günlərlə davam edən cavab kampaniyası müşahidə edilirdi. Maraqlıdır ki, son dövrlər belə hallara demək olar rast gəlmirik. Səbəb tənqidi hesabatların və bəyanatların azalmasıdır, yoxsa hakimiyyətin belə tənqidlərdən narahat olmamasıdır?

AĞ Partiyasının sədr müavini, politoloq Əhəd Məmmədli "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Qərb həmişə bu cür hesabatları, tənqidləri təzyiqlə vasitəsi kimi istifadə edib. Ola bilsin sadəcə hələlik tənqid, təzyiqlə vasitələrini ehtiyatda saxlayırlar. Bəlkə də ABŞ-dan son aylarda Azərbaycana arda-arda yüksək rəqib rəsmilərin səfərlərindən

Əhəd Məmmədli

də, həmçinin ABŞ prezidentinin müşaviri Con Boltonun səfərindən sonra Bakı ilə əlaqə baş verib: "Zatən həmişə belə olub. Qərb demokratiya və insan hüquqları kimi məsələlərdən üçüncü dünya ölkələri ilə əlverişli istifadə edib. Təkcə bizim ölkəmizlə bağlı yox, bütün kiçik dövlətlərlə

bu cür davranışları daim müşahidə olunub. İstədiklərini alıblar və bununla da məsələ bitib. Ona görə AĞ Partiya olaraq biz ABŞ-ın və Avropa ölkələrinin idarə etdiyi, yönəldikləri beynəlxalq təşkilatlara hər hansı ümid bəsləmirik, inanmırıq onlara. Yuxarıda qeyd etdiyim kimi, ola bilsin ki, son zamanlar Va-

şinqtonla Bakı arasında razılaşma baş verib. Ona görə hər iki tərəf sakitləşib amma mənəcə, bu sakitlik müvəqqətidir. Bir müddət sonra yenə də hansısa maraqlarını təmin etmək üçün Azərbaycanla bağlı ənənəvi sərt bəyanatlar, təhdidlər və sair səslənəcək və istədiklərinə nail olduqdan sonra yenə də sakitləşəcəklər. Azərbaycan hakimiyyəti üçün Qərblə münasibətlər çox əhəmiyyətlidir. Ona görə qətiyyətlə hesab etmirəm ki, hakimiyyət beynəlxalq təsisatların tənqidindən və təzyiqindən heç narahat olmur. Əksinə, narahatlıqlar həmişə olub və verilən reaksiyalar da bunu göstərib. Sadəcə, hökumət bu narahatlığını həll etmək üçün mümkün vasitələrdən istifadə edərək həmişə öz xeyrinə həll edir. Nə qədər ki, vəziyyət indiki kimidir, Qərblə hakimiyyət gözəl anlaşmaqda davam edəcəklər".

İrənin Azərbaycana dəstəyi artır

Tehrani Bakıya yaxınlaşdırən səbəblər hansıdır?

Oktabrın 30-da İstanbulda Azərbaycan, Türkiyə və İran xarici işlər nazirlərinin altıncı üçtərəfli görüşündə iştirakçı dövlətlər Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyən bəyanatla çıxış edib. Xarici işlər nazirləri tərəfindən imzalanmış İstanbul bəyanatında beynəlxalq hüququn prinsipləri, xüsusilə də suverenlik, ərazi bütövlüyü, beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərin toxunulmazlığına hörmət və dəstək, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münasibətinin bu prinsiplər əsasında həllinə dair qəti və prinsipial mövqe bir daha təsbit olunub.

Musavat.com rəsmi qaynaqlara istinadən bildirir ki, bu bəyanatlarda region dövlətləri, xüsusilə İran tərəfindən açıq-aşkar Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə dəstək ifadə olunub və münasibətin mehriban prinsiplər əsasında həllinə çağırış edilib.

Doğrudur, rəsmi Tehran daha əvvəl də beynəlxalq təşkilatlarda Qarabağ münasibəti ilə bağlı müzakirə və səsvermələrdə bir qayda olaraq Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyib. Ancaq eyni zamanda Tehran Ermənistanla həmsərhəd olması faktını əsas götürərək İrəvanla əlaqələrini qoparmayıb, enerji, qaz satışı və ticarət əlaqələrini qoruyub saxlayıb. Bu isə zaman-zaman Azərbaycan və İran arasında soyuq münasibətlərə səbəb olub. Lakin indi vəziyyət müəyyən mənada dəyişib. Bunun isə bir neçə əsaslı səbəbi var.

Əvvəla, İranda hökumətin qonşular, xüsusən də Azərbaycana münasibəti dəyişib. Həsən Ruhani prezident seçildikdən sonra Əhmədinejad dönəmində olan yayılma siyasətindən imtina edərək daha çox diplomatik-siyasi əlaqələri gücləndirdi, Bakı və Tehran arasında yüksək səviyyəli səfərlər artdı, ortaqlar layihələr işə salındı və ya razılaşdırıldı. Hazırda iki ölkə hökumətlərinin demir yolu-nəqliyyat layihəsi də daxil olmaqla, bir sıra strateji ortaqlar layihələri var.

İkinci mühüm amil Tehran qarşı emarqonun növbəti dalğasıdır. Tramp bu ilin mayında İranla "altılıq" ölkələri arasında imzalanmış saziş-

dən çıxıb və Tehrana qarşı 2015-ci ilə qədər mövcud olmuş emarqoları bərpa edib. Üstəlik noyabrda etibarən Vaşinqton Tehrana qarşı növbəti, daha əvvəl olmamış sət saknsiyalar tətbiq edəcək. Və təbii ki, bu zaman İranın qonşularına, xüsusən də Azərbaycan kimi böyük nəqliyyat infrastrukturunu olan ölkəyə ehtiyacı olacaq.

Azərbaycan İranın xarici ticarət yollarından birini təşkil edə bilər. Bakı son illərdə güclü nəqliyyat infrastrukturunu yaradıb, İranla demir yol xətlərini birləşdirir. Bu isə Tehranın Rusiya da daxil olmaqla, Avropa ilə yeni əlaqə vasitəsi deməkdir. Təbii ki, Azərbaycan üzərindən Tehran emarqoları dövründə ciddi həcmdə ticarət fəaliyyəti apara bilər. Təbii ki, hətta sırf maraqlar prizimasından yanaşdıqda belə kasıb, beynəlxalq tranzit yollarından kənardan qalan Ermənistanla müqayisədə Azərbaycan daha sərfəli tərəfdədir.

Ötən həftə ABŞ prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Boltonun səfərinin əsas mövzularından biri də İrana qarşı ABŞ emarqoları və region ölkələrinin reaksiyasını öyrənmək idi. Yaranmış şərait indi Tehrani Bakı ilə sağlam və etibarlı dostluğa vadar edir.

Bu səbəbdən də İran hökuməti hər zaman olduğundan daha çox Azərbaycanı dəstəkləyir və bunu açıq şəkildə büruzə verir. İranın Azərbaycan bölgələrində - Təbriz və Zəncanda "Qarabağ İslam torpağıdır" şüarı altında tədbirlər keçirildi, höku-

mət rəsmiləri, elm və ictimaiyyət xadimləri Qarabağ məsələsində Azərbaycana dəstək göstərirlər. Yəqin ki, hər kəs razılaşar ki, bir neçə il əvvəl qədər bu cür toplantılar yox idi və belə bir şeylər olacağına da kimse ağılına getirmirdi. Bu mənada Tehrani Bakıya yaxınlaşdırən siyasi şərtlərdir və bu şərtlər indi İran və Azərbaycanı yaxınlaşdırır.

Yeri gəlmişkən, İranla Ermənistan sərhədlərinin bağlanması ehtimalını ötən gün Nikol Paşinyan da etiraf edib. Parlamentdəki müzakirələr zamanı Paşinyan deyib ki, bu yaxınlarda "çox təcrübəli diplomatla" görüşüb və Ermənistanın içərisində olduğu situasiyanı ətraflı təsvir edib. Göstərib ki, Ermənistanın Türkiyə və Azərbaycanla sərhədləri bağlıdır, qalan iki ölkə ilə sərhədi isə belə demək olarsa, yarı açıqdır.

"Məsələn, Ermənistan-İran sərhədi İranla ABŞ-in münasibətlərinə, ha-

belə mürəkkəb geosiyasi vəziyyətə görə de-fakto bağlanıla bilər. Gürcüstanla sərhəd də pis hava şəraitinə və ya geosiyasi vəziyyətə görə bağlanar. Yəni belə alınır ki, Ermənistan dənizsiz adadır, o zaman biz nə edək?" - Paşinyan belə deyib.

O əlavə edib ki, diplomatın gətirdiyi arqumentləri tərksilah edib. Lakin Paşinyan nə söhbətəşdiyi diplomatın adını, nə görüşün məqsədini açıqlamayıb. Ehtimal ki, söhbət Con Boltondan gəlir. Görünür ki, İrəvan qarşıdakı ağır sanksiyalar dövründə Tehranın hansı xətti tutacağını bilir.

Bu mənada regiondakı siyasi şərtlər Azərbaycanı cənub qonşusu ilə yaxınlaşdırır. İndi artıq Xəzər məsələsi hüquqi həllini tapıb, iki ölkə arasında hansısa anlaşmazlıq demək olar ki, yoxdur. Bu mənada regionda şərtlər heç zaman olmadığı qədər Azərbaycanın xeyrinə dəyişməkdədir.

□ **KƏNAN RÖVŞƏNOĞLU,**
Musavat.com

"Ensiklopediyalar ölkələrin intellektual potensialının göstəricisidir"

Etibar Əliyev Milli Ensiklopediyası redaksiya heyətinin yeni tərkibindən danışdı: "Azərbaycan cəmiyyətinin nəfis çap olunmuş və dərin məzmunu malik olan ensiklopediyaya böyük ehtiyacı var"

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Milli Ensiklopediyası redaksiya heyətinin yeni tərkibinin təsdiq edilməsi haqqında fərman imzalayıb. Bununla bağlı təhsil eksperti, Etibar Əliyevin fikirləri öyrəndik:

E. Əliyevdən öncə Prezident İlham Əliyevin Ensiklopediya ilə bağlı imzaladığı fərmanda hansı dəyişikliklər baş verdiyi öyrəndik. Etibar Əliyev "bildiyimiz kimi Ensiklopediyanın Redaksiya heyətinin sədri cənab İlham Əliyevdir. Əlbəttə ki, bu ensiklopediyanın cildlərinin hazırlanmasında məsuliyyəti xeyli artırır" - deyərək qeyd etdi: "Redaksiya Heyətinin sədrinin birinci müavini akademik Ramiz Mehdiyev elm və təhsil sahəsində böyük təcrübəyə malikdir. Burada diqqəti çəkən əsas məqam akademik İbrahim Quliyev, akademik İsa Həbibbəyli və Xalq yazıçısı Anarın Redaksiya Heyətinin sədrinə müavin təyin olunmalarıdır. Həmçinin AMEA-nın prezidenti Akif Əlizadə Ensiklopediyanın Baş redaktoru təyin olunub".

Bəs əvvəlki tərkib necə idi? Bu sualımıza cavabında **Etibar Əliyev** bildirdi: "Ensiklopediyanın 7-ci cildinə qədər A.Əlizadə Redaksiya heyəti sədrinin müavini idi. Akademik İsa Həbibbəyli isə Redaksiya heyətinin üzvü idi. Bundan başqa Fatma Abdullazadə Redaksiya heyətinin tərkibindən çıxarılıb. Akademik Arif Mehdiyev və Ağamusa Axundov dünyalarını dəyişdiyindən təbii olaraq Redaksiya Heyətinin tərkibindən çıxarılıblar".

"Ümumiyyətlə Ensiklopediyanın hazırlanması işi bu sahədə təcrübəsi olan bir alim kimi sizi qane edirmi" sualına Etibar Əliyev belə cavab verdi: "Mən bu Ensiklopediyadakı müəyyən qüsurlar barədə fikrimi dövrü mətbuatda bildirmişəm. Ensiklopediyalar ölkələrin intellektual potensialının göstəricisidir. Məsələn, İngiltərənin "Britannica", Fransanın "Larousse", Rusiyanın "Bolşaya Rossiyskaya Ensiklopediya"sı dünyada məşhurdur. Bu ensiklopediyalarda bir-birinə oxşayan məqalələrə rast gələ bilməzsiniz. Azərbaycan Milli Ensiklopediyası tamamilə yeni layihədir və 10 illiklərlə boyu öz aktuallığını itirməmişdir. Prezidentin redaksiya heyətinin yeni tərkibini təsdiqləməsi bu missiyanın yerinə yetirilməsinə xidmət edir.

Bir mühüm məsələni də qeyd edim, Rusiyanın möhtəşəm "Bolşaya Rossiyskaya ensiklopediyası"nın 30 cildlik nəşri başa çatana qədər qəzetlərdə, televiziyalarda, elektron mediada cildlərin təbliğatı aparılırdı. Bizdə ensiklopediyanın təbliğatı işi çox aşağı səviyyədədir. Nəticədə insanların çoxu Ensiklopediyanın nəşrindən xəbərsizdirlər. Bu gün Azərbaycan cəmiyyətinin nəfis çap olunmuş və dərin məzmunu malik olan ensiklopediyaya böyük ehtiyacı var".

□ **T.ƏHMƏDLİ,**
"Yeni Musavat"

NATO-nun hərbi gəmiləri Gürcüstanda birgə təlimlər keçirəcək

NATO-nun beş hərbi gəmi si Gürcüstanın Batumi limanına daxil olub.

"Report"un Gürcüstan bürosunun verdiyi xəbərə görə, bu barədə Acarıstan Muxtar Respublikasının hökuməti məlumat yayıb.

Gəmi dəstəsinə Almaniyanın RHEIN flaqman gəmi si, Türkiyənin ERDEMLİ istehkamçı gəmi si, Bolqarıstanın STIBAR gəmi si, Rumıniyanın Lieutenant Dimitrie Nicolescu mina gəmi si və İspaniyanın TURIA tram gəmi si daxildir.

Batumi limanında keçiril-

miş təntənəli mərasimdə Gürcüstanın Sahil Mühafizəsi Departamentinin direktoru Temur Kvantalani və Acarıstan hökumətinin üzvləri iştirak ediblər.

NATO gəmiləri Batumide noyabrın 5-dək qalacaqlar. Onlar Gürcüstanın Sahil Mühafizəsi Departamentinin nümayəndələri ilə birgə təlimlər keçirəcəklər.

Təlimlərin məqsədi Gürcüstan, NATO və tərəfdar ölkələrin dəniz hərbi qüvvələri arasında qarşılıqlı əlaqə və uyğunlaşmanın yüksəldilməsidir.

Daxili İşlər Nazirliyindən verilən göstərişlə yük avtomobillərinin sürücülərinə yazılan 200-ə yaxın protokol ləğv ediləcək. Ötən sayımızda da bildirmişdik ki, yayılan məlumatlara görə, yük daşıyan maşınların sürücüləri oktyabrın 26-dan etibarən Bakının mərkəzi ünvanlarına daxil olarkən radara düşürlər və nəticədə 40 manat cərimələnirlər. Çünki qaydalara görə, onların saat 8-dən 22-yə qədər şəhərə buraxılması qadağandır.

Cərimələnən sürücülər etiraz əlaməti olaraq Dərnəgül yolunda aksiya keçirib, yolu bağlamağa cəhd göstərirlər. Hadisə yerinə baş nazirin müavini Hacıbala Abutalıbov yollanıb və sürücülərin yanında kiməsə telefon zəngi edib, problemin həll edilməsi üçün onu bildirdi.

Abutalıbovun fikirləri sürücülər tərəfindən alqışla qarşılanır. Təbii ki, onun hadisə yerinə gedərək, narazı şəxslərlə birbaşa görüşməsi hər kəs tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Lakin Abutalıbovun sürücülərə yazılan protokollarla bağlı naməlum şəxslə telefon danışığı zamanı işlətdiyi bir ifadə, ictimaiyyətdə müzakirəyə səbəb olub. Abutalıbov telefon danışığı zamanı bildirir ki, nə qədər edirsə, mən verərəm.

Belə aydın olur ki, Abutalıbov dəstəyini digər başında olan şəxsə bildirir ki, sürücülərin cərimələri nə qədər edirsə, onu ödəməyə hazırdır.

Abutalıbovun "bədxərcliyi"-8 min manatlıq cəriməni necə ödəyəcək?

Hüquqşünas: "Dövlət məmuru istənilən halda bütün məsələlərin hüquqi müstəvidə həllinə tərəfdar olmalıdır"

Hacıbala Abutalıbov

Əgər 200 nəfər ən azı 40 manat cərimələnib, bu, 8 min manat pul edir. Baş nazirin müavininin maaşı isə 2 min manatdan bir qədər artıqdır.

Bəs Abutalıbov bu pulları hansı vəsaitin hesabına ödəyir? Məmurun problem bu cür yoluna qoyması doğrudurmu? "Yeni Müsavat" a danışan hüquqşünas Əsəbəl Mustafayev bildirir ki, Abutalıbov məsələni hüquqi müstəvidən kənar formada həll etmək istəyib: "Əgər o şəxslərin cərimələri qanunsuzdursa bu, icraçının təqdimatı ilə məhkəmə tərəfindən ləğv oluna bilər. Yəni belə ləğv oluna bilər ki, icraçı mümkün olmayan qərar kimi göstərsin. Qanunda belə bir şey nəzərdə tutulub. Əgər

onlardan alınması mümkün deyilsə, qeyd etdiyim kimi ləğv olunur. Hüquqi müstəvidə məsələnin həlli bu cür mümkündür. Abutalıbov da ilk növbədə qanunun müdafiəsində dayanmalıdır. Belə çıxır ki, cərimələr qanunsuz olub və burada Abutalıbovun da hansısa günahı var. O da öz günahını boynuna götürərək, onların pulunu ödəyir. Doğrudan da ortaya sual çıxır ki, Abutalıbov həmin vəsaiti haradan alır? Dövlət məmuru istənilən halda bütün məsələlərin hüquqi müstəvidə həllinə tərəfdar olmalıdır. Çox təəsüf ki, Abutalıbov hüquqdan kənar, düzgün olmayan mövqə sərgiləyir".

Hüquqşünas bildirir ki, qərarı qəbul edən, onu ləğv edə bilər: "Kim qərar verib, sonradan özü həmin qərarı ləğv edə bilər. Məhkəmə qərarı deyilsə, burada hansısa prob-

lem yoxdur. Sadəcə olaraq əsaslandırılmalıdır ki, qərar hansı səbəbdən ləğv edilir. Tutaq ki, belə bir pozuntu olmadığı üçün qərar ləğv edilə bilər. Yaxud da həmin şəxslər başı-şəndə dayanmalıdır. Belə motivlə ləğv edilməyə əsas varsa, ləğv olunmasında problem deyil. Hacıbala Abutalıbovun tapşırığı ilə də cərimələr silinsə, yenə də qanundan kənar olur. Yox, əgər araşdırılacaq və ortaya çıxsa ki, düzgün tətbiq edilməyib, onu ləğv etmək olar. Burada bir məsələ də var. Əgər sürücülərə cərimə 26 oktyabrda tətbiq olunubsa, 10 gün ərzində ondan şikayət vermək olardı. Bu halda da şikayətə baxılıb, cərimə ləğv edilə bilər. Burada qeyri-qanuni hal yoxdur".

Onu da qeyd edək ki, məsələ ilə bağlı unikal.org-a açıq-

lama verən Hacıbala Abutalıbov sürücülərin problemini həll etdiyini bildirib. H. Abutalıbov əlavə edib ki, sürücülərin qaldırdıqları problemi daxili işlər naziri general-polkovnik Rəhil Usubovla müzakirə edib: "Cənab Usubov cərimələrin ləğv edilməsi ilə bağlı göstəriş verdi. Bundan başqa sürücülər dedilər ki, Ziya Bünyadov prospektinə buraxmırlar. Mən bu məsələni də həll etdim. Bundan sonra sürücülər günün istənilən saatında Böyük Şor gölü ətrafındakı yolla hərəkət edib, "Eliit" ticarət mərkəzinin yanına, oradan da Ziya Bünyadov prospekti ilə gələrək, taxta bazarına girə biləcəklər.

Onlar alverlərini edəndən sonra, sadaladığım istiqamətdə də geriye qayıda biləcəklər. Həmçinin onların növbəti tələbləri Heydər Əliyev prospekti ilə Bakıxanov qəsəbəsinə, Sabunçuya, Suraxanıya getmələrinə icazə verilmiş idi. Ona da icazə aldım".

□ Əİ RAİS, "Yeni Müsavat"

"Lifttəmir" də korrupsiya işi - Qüdrət Şükürovun ilginclik xilas planı

Bəzi iddialara görə, Azərbaycandakı araşdırmalar iş üzrə korrupsiyaya bulaşmış məmurların ABŞ istintaqçıları ilə üz-üzə qalmalarını əngəlləməyə hesablanıb

ABŞ-da başlanmış və Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin (BŞİH) "Lifttəmir" İstehsalat Birliyinin adı keçən korrupsiya araşdırmaları davam edir. ABŞ-ın Xarici Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Aktının pozulması ilə müşayiət olunan korrupsiya cinayətinin üstü açıldıqdan sonra Azərbaycanda da müvafiq araşdırmalar başlanıb. Bəzi iddialara görə, Azərbaycandakı araşdırmalar iş üzrə korrupsiyaya bulaşmış məmurların ABŞ istintaqçıları ilə üz-üzə qalmalarının qarşısını almağa hesablanıb.

Xüsusilə Qüdrət Şükürovun tutularaq ABŞ-a aparılmasına qarşı addım kimi dəyərləndirilir. Bu iddiaların nə dərəcədə doğru olduğunu söyləmək hələ tezdir. Araşdırma sənədlərində "Liftremont" kimi keçən qurumun rəhbər şəxslərinin "pulyuma" sxemləri haqda məlumatlar yer alır. Okeanın o tayında araşdırma başlandıqdan sonra baş prokuror Zakir Qaralovun təqdimatı əsasında Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsini icra edən Eldar Əzizov "baş liftçi" Qüdrət Şükürovu işdən qovub.

Qüdrət Şükürov ABŞ-da başlanan korrupsiya araşdırmalarının ardından istintaqa cəlb edilib, Baş Prokurorluğun istintaq qrupu "Lifttəmir" İstehsalat Birliyində müvafiq yoxlamalara başlayıb. İstehsalat Birliyində yol verilmiş qanun pozuntuları ilə bağlı Baş Prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsində cinayət işi başlanıb. Belə məlumatlar var ki, Qüdrət

Qüdrət Şükürov

Şükürov hər gün nəzarət altında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə aparılaraq sorğu-sual edilir. Onun əmlaklarının, çoxsaylı nəqliyyat vasitələrinin üzərinə həbs qoyulub. Məlumatlara görə, Qüdrət Şükürovun Ali Məhkəmə binası yaxınlığında yerləşən "Womans Secrets" qadın hamam kompleksini, Mərkəzdəki bağ evləri, Bakıdakı çoxsaylı mənzilləri, Almaniyada xüsusi sifarişlə yığılmış, 450 min avroya başa gəlmiş "Mercedes S klass" son model avtomobili, "Range Rover", "Mercedes Qalenaqen", "Lexus" markalı maşınları siyahıya alınıb. İstanbulda, Dubayda dəyəri milyonlarla ölçülən varidatının müəyyən edilməsi üçün də sorğular verilib.

Qüdrət Şükürovun ifadə verərək korrupsiya əməllərinə təkbəşinə imza atmadığını və ona

dəstək verən məmurların adlarını çəkdiyi də bildirilir. Belə iddialar var ki, "baş lift"çi həbsə getməmək üçün hər kəsin adını istintaqa verib və korrupsiya sxeminin detallarını açıqlayıb. Onun tonlarla lift trostlarının alışı haqda saxta müqavilələr bağladığı, faktiki isə həmin trostların alınmadığı üzə çıxıb.

Qüdrət Şükürovun əmlak mal-mülklərinin, bank hesablarındakı vəsaitlərin bir hissəsinin müxtəlif şəxslərin adına keçirilməsi haqda da xəbərlər vardı. "Yeni Müsavat" ötən saylarında bu haqda xəbər vermişdi. Re-daksiyamıza daxil olan xəbərlərdə deyilirdi ki, Qüdrət Şükürov mal-mülklərini Azərbaycan vətəndaşları lıqar, Aynur, Xuraman, Gumaş Ramazanovların adına keçirib. Böyük məbləğdə vəsaitlər, Bakıdakı çoxsaylı mənzillər, bağ evləri, bahalı neq-

Gozellik merkezinde vlog | turk hamamina girdim

liyyat vasitələri Qüdrət Şükürov işdən qovulandan bir neçə ay əvvəl Ramazanovların adına rəsmiləşdirilib.

Bu iddianın ortada olması onu deməyə əsas verir ki, Qüdrət Şükürov vəzifədən çıxarılan Qüdrət Şükürovun keçmiş qutadasi, Azərbaycan vətəndaşı Rəfael Əsgərov bir neçə dövlət qurumu ilə yanaşı ABŞ-ın ölkəmizdəki səfirliyinə də müraciət ünvanlayıb. O, müraciətində olduqca ilginclik məqamlara toxunub, bu qalmaqallı korrupsiya cinayətinin hərtərəfli araşdırılması üçün ifadə verməyə hazır olduğunu bəyan edib. Onun müraciətindən biri də baş prokuror Zakir Qaralovun adına yazılmışdı. Yada salaq ki, SEC-in saytında yer alan məlumatda bildirilir ki, "Otis Elevator Co." Bakının dövlət balansında olan binaları liftlə təchiz etmək üçün Bakı

şirkətin törəmə müəssisəsi olan "Otis Elevator Co." lift istehsalı şirkəti tərəfindən Bakı Lift-Təmir İstehsalat Birliyinə (SEC-in sənədlərində bu müəssisənin adı "Liftremont" kimi gedir) rüşvət verilməsidir. Bundan sonra Qüdrət Şükürovun keçmiş qutadasi, Azərbaycan vətəndaşı Rəfael Əsgərov bir neçə dövlət qurumu ilə yanaşı ABŞ-ın ölkəmizdəki səfirliyinə də müraciət ünvanlayıb. O, müraciətində olduqca ilginclik məqamlara toxunub, bu qalmaqallı korrupsiya cinayətinin hərtərəfli araşdırılması üçün ifadə verməyə hazır olduğunu bəyan edib. Onun müraciətindən biri də baş prokuror Zakir Qaralovun adına yazılmışdı. Yada salaq ki, SEC-in saytında yer alan məlumatda bildirilir ki, "Otis Elevator Co." Bakının dövlət balansında olan binaları liftlə təchiz etmək üçün Bakı

Lift-Təmir İstehsalat Birliyinin məmurlarını rüşvətlə ələ alıb. SEC şirkətə qarşı təhqiqatı daxili administrativ sərəncam çərçivəsində aparıb və işin məhkəməyə göndərilməməsi üçün "United Technologies Corporation" a cərimə ödəməyi təklif edib. Şirkət təklifə razılıq edib və 13 milyon 900 min dollar dövlətə ödəyib. Bununla da korrupsiya sxemini üzə çıxaran təhqiqatın nəticələrini qəbul etmiş olub.

SEC-in məlumatında qeyd edilir ki, 2012-ci ildə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti şəhərin ictimai yaşayış binalarının yeni liftlərlə təchiz edilməsinə dair tender elan edib. "Otis Elevator Co." bu tenderi udmaq üçün Bakı Lift-Təmir İstehsalat Birliyinin rəhbərliyinə rüşvət verməyə razılıq edib. Rüşvətin verilməsi və liftlərin alınması üçün kağız üzərində subpodratçı şirkətlər və vasitəçilər üzərindən qurulmuş sxemdən istifadə olunub. İlk sxem 2012-ci ilin martında "Otis Rusiya" şirkəti tərəfindən liftlərin Bakı Lift-Təmir İstehsalat Birliyinə birbaşa satışı ilə bağlı olub. Bu sövdələşmənin həcmi 1.8 milyon dollar olub və məbləğin az qala yansını "şapka" kimi İstehsalat Birliyinin rəhbərliyinə ötürüblər. Hazırda araşdırmalar davam edir.

"Baklifttəmir"dəki korrupsiya cinayətlərinin araşdırılması, Qüdrət Şükürovun əmlaklarını adlarına dövr etdiyi Azərbaycan vətəndaşları lıqar, Aynur, Xuraman, Gumaş Ramazanovların istintaqa cəlb olunub-olunmamalarını öyrənmək üçün Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətinə sorğu ilə müraciət etmişik. Sorğuya veriləcək cavabı da "Yeni Müsavat" oxucularına təqdim edəcəyik.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

Deputat Zahid Oruc Milli Məclisin iclasında Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə tənzimlənməsi üçün ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrələrindən imtina edərək İrəvanla Bakı arasında danışıqların aparılmasını təklif edib.

Zahid Oruc deyib ki, münaqişə tərəfləri zamanında Qarabağ münaqişəsinin həllini ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrələrinə həvalə edəndə, inanırdı ki, problem tez bir zamanda həllini tapacaq. Lakin sonradan belli oldu ki, münaqişə beynəlxalq səviyyəyə çıxdı və müharibənin təkə Azərbaycanla Ermənistan arasında deyil, elə ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrələri arasında getdiyinin şahidi olduq: "Son dövrlərdə İrəvanla Bakı arasında birbaşa kommunikasiya əlaqələri olduğunu nəzərə alaraq, iki ölkə arasında birbaşa danışıqlar aparılmasını təklif edirəm. Bunun üçün imkanlar var. Hesab edirəm ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında birbaşa danışıqlar aparılarsa, daha faydalı olar".

Z.Oruc hesab edir ki, gələcəkdə bu danışıqlar prosesinə Dağlıq Qarabağın azərbaycanlı və erməni icması da qatıla bilər. "Dağlıq Qarabağın nümayəndələri prosesə tərəf kimi deyil, sadəcə, icma nümayəndələri kimi qatıla bilər".

Deputatın təklifi cəmiyyətdə dəstək qazanıb.

Politoloq **Elxan Şahinoğlu** Zahid Orucun parlamentdə səsləndirdiyi bu təklifi dəstəklədiyini bildirdi: "ATƏT-in Minsk Qrupu və həmsədrələr 20 ildən çoxdur turistik səfərlərlə məşğuldurlar, polşalı Anjei Kaspşik ölkəsinin XİN sisteminə qayıtmır ki, ATƏT-in bölgədəki təmsilçisi kimi yaxşı maaş alır, bu illərdə əldə etdiyi gəlir hesabına bir neçə villa alıb-bu məlumatı Polşadakı diplomatik mənbələrdən əldə etmişəm. Yəni bu adam bizim faciəmiz üzərində varidatını artırır, heç bir iş də görmür, o birilər də elə. Ona görə də danışıqları vasitəçilərsiz, birbaşa qarşı tərəfin təmsilçiləri ilə da-

Minsk Qrupunun vasitəçiliyindən imtina təklifi dəstəklənir

Elxan Şahinoğlu: "Danışıqları birbaşa işğalçı ilə aparmaq lazımdır ki, nəticə olmadıqda məsuliyyət onun üzərində qalsın"

Akif Nağı: "Həmsədrələrin fəaliyyətinə nəzər salsaq, onların gördüyü işi sadəcə işğalçıya vaxt qazandırmaq və işğal faktını unudurmağa çalışmaq kimi qiymətləndirmək olar"

vam etdirmək lazımdır. Əlbəttə, bu o demək deyil ki, nəticə olacaq. Ancaq heç olmazsa bilirik ki, bizim dərdimiz üzərində böyük dövlətlər manipulyasiya ilə məşğul deyillər. Danışıqları birbaşa işğalçı ilə aparmaq lazımdır ki, nəticə olmadıqda məsuliyyət onun üzərində qalsın. Yoxsa həmsədrlər gedirlər İrəvana, oradan gəlirlər Xankəndiyə və Bakıya, or-

dan bura, burdan da ora xəbər aparırlar, ortada da heç nə yox".

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri **Akif Nağı** da vasitəçilərdən imtina edilməsinin tərəfdarı olduğunu bildirdi: "Zahid Orucun təklifi maraqlı təklifdir, yaxşı olar ki, reallaşsın, amma reallaşacağı inandırıcı deyil. Rusiya və ABŞ buna imkan vermez. Bu, həm də düşmən Er-

mənistanla üz-üzə qalacağımız deməkdir, yeni danışıqlar baş tutmasa, müharibə meydanında da təkəbətə qala bilirik. Bunun isə Ermənistan istəməz. Azərbaycan birmənalı şəkildə Minsk qrupu həmsədrələrinin qərəzli vasitəçiliyindən imtina etməlidir. Ondan sonra isə torpaqların azad olunması üçün müharibəyə başlamalıdır. Yeni bir vasitəçilik missiyasının mü-

zakiresi ilə vaxt itirməyinə dəyerməz.

ATƏT-in Minsk Qrupunun fəaliyyətinə nəzər salsaq, onların gördüyü işi sadəcə işğalçıya vaxt qazandırmaq və işğal faktını unudurmağa çalışmaq kimi qiymətləndirmək olar. Həmsədr ölkələrdən biri olan Fransa faktiki ermənipərəst mövqedən çıxış edir, bunu açıq deyil gizli şəkildə ortaya qoyur. Gizli ona görə ki, açıq danışıqlara gəldikdə Fransa rəsmiləri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəklədiklərini və münaqişənin sülh yolu ilə həllinin tərəfdarı olduqlarını bildirirlər. Eynilə də digər həmsədr ölkələr. Bu da onların yürütdüyü ikili standartlardan xəbər verir. Rusiya Ermənistanla hərbi mütəfiqdır. Rusiyanın belə vəziyyətdə ədalətli vasitəçi olması axı mümkün deyil. İstər ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədr ölkələrinin, istərsə də münaqişənin həlli ilə maraqlanan beynəlxalq təşkilatların fəaliyyətinə baxsaq, daha bir qənaətə gəlmək olar ki, onlar üçün sülh anlayışı işğal rəsmiləşdirməkdən ibarətdir. Ermənistanın danışıqları illər uzununu uzatmağa çalışdığı da aydın görünür. Belə olduğu təqdirdə isə Azərbaycanın Ermənistanı sülhə güc yolu ilə məcbur etməkdən başqa yolu qalmır. Azərbaycan beynəlxalq hüququn verdiyi hüququndan istifadə etməlidir".

□ **ETİBAR,**
"Yeni Müsavat"

İran-Ermənistan münasibətləri qırıla bilər

İrəvanın Qərbbə istiqamətlənməsi Tehranı narazı salmaqdadır

Ermənistan Qərbbə inteqrasiya tərəfdarlarının çoxluq təşkil etdiyi hakimiyyətin iş başına gəlməsi bu ölkənin İranla münasibətlərinə soyuqluq gətirir. Artıq məlumatlar yayılmaqdadır ki, Ermənistanın xarici siyasətinin daha çox Qərbbə əməkdaşlığa yönəlməsi Tehranda narahatlıqla izlənilir. Çünki bu İranın maraqlarına cavab vermir.

İstanbulda Azərbaycan, Türkiyə və İran xarici işlər nazirlərinin altıncı üçtərəfli görüşü zamanı İranın Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində bəyannaməni imzalamasının İrəvana narahatlıqdan dolayı verilmiş mesaj olduğu bildirilir. Qeyd edək ki, 30 oktyabrda İstanbulda Azərbaycan, Türkiyə və İran xarici işlər nazirlərinin altıncı üçtərəfli görüşü keçirilib. Görüşün nəticəsi olaraq üç ölkənin xarici işlər nazirləri tərəfindən imzalanmış İstanbul bəyannaməsində beynəlxalq hüququn prinsipləri, xüsusilə də suverenlik, ərazi bütövlüyü, beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərin toxunulmazlığına hörmət və dəstək, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin bu prinsiplər əsasında həllinə dair qəti və prinsiplərin mövqə bir daha təsbit olunub.

Ermənistan KİV-ləri isə İranın Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı məqamlara imza atmasının böyük narahatlığa səbəb olduğunu yazır. Ermənistan mediası İranın Ermənistanı dəstəyini kəsə biləcəyindən təşviş

düşdüyünü açıq büruzə verməkdədir.

Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasının katibi Armen Qriqoryanın baş nazir Nikol Paşinyanın Tehrana səfər proqramı hazırladığı barədə açıqlamasından xeyli vaxt keçsə də səfər hələ də baş tutmayıb. Paşinyanın İrana səfərinin daşa dirənməsi də iki ölkə arasında soyuq küləklər əsməyə başladığının simptomları kimi şərh edilir.

Ermənistanın baş nazir səlahiyyətlərini icra edən Nikol Paşinyanın İran ətrafında baş verənlər barədə iki gün öncə dedikləri isə işğalçı ölkədə təşviş doğurub. Respublika Partiyasından olan deputat Armen Aşotyan özünün feysbuk səhifəsində yazıb ki, Paşinyanın Ermənistan-İran sərhədinin de-fakto bağlanması mümkünü barədə dedikləri qəbulunmazdır və təhlükəlidir. Aşotyan bildirib ki, geopolitik inkişafa baxmayaraq və hətta ən gərgin situasiyalarda bu sərhəd həmişə açıq olub, 1990-cı illərdə bu sərhəd döyüşən və blokada olan Ermənistan üçün

"həyat yolu" idi. O əlavə edib ki, ABŞ və ya başqa ölkəyə görə Ermənistanın xarici siyasətinin prioritetlərini müəyyənləşdirmək qəbulunmazdır. Deputat bildirib ki, ABŞ və İran arasında mümkün hərbi qarşıdurma Ermənistan və region üçün fəlakətlər vəd edir.

Qeyd edək ki, Ermənistan parlamentinin 1 noyabr tarixli iclasında N.Paşinyan Ermənistan-İran sərhədi barədə bəyanat verib. O deyib ki, ABŞ və İran arasındakı gərginliyə və geopolitik situasiyaya görə Ermənistan-İran sərhədi hər an de-fakto bağlana bilər.

Beləliklə, get-gedə məlum olur ki, Nikol Paşinyan hökumətinin daha çox qərbyönümlü olması, Qərbbə istiqamətlənməsi İranda narahatlıq və narazılıqla qarşılanmaqdadır. Bu proses dərinləşsə İranla Ermənistan arasında problemlər meydana gələ bilərmi? İranın Ermənistanı dəstəyini çəkməsi bu ölkəni hansı sıxıntılarla üz-üzə qoyar?

Politoloq **Elşən Mustafayev** "Yeni Müsavat" a bildirdi ki, bugünkü durumda sərhədlərdə Qərb meyilli dövlətlərin olması İran üçün arzuolunan de-

vil və Tehranın İrəvanın Qərbyönümlü olmasından narahatlıq keçirməsini normal qəbul etmək lazımdır: "Bu günə qədər olan İran-Ermənistan münasibətlərindən həmişə qazanan Ermənistan olub. İranın isə bəzi strateji maraqları istisna olmaqla qazandığı bir şey yoxdur. Odur ki, arada soyuqluq yaranan zaman bundan itirən Ermənistan olacaq. Çünki illərdir ki, Tehrandan iqtisadi dəstəklər, yatırımlar alırlar. İranla əlaqələr Ermənistan iqtisadiyyatının tamamilə çökməməsində xüsusi rol oynayır. Ermənistanın İran nəfəsliyindən

məhrum olması onun üçün fəlakətə bərabər olar".

Politoloq onu da dedi ki, Tehranın narahatçılığına səbəb olan məsələ gələcəkdə İrana qarşı formalaşan koalisiya tərəfindən Ermənistanın plasdarm kimi istifadəsində, bu, reallaşması elə də asan olan məsələ deyil. Çünki Ermənistan Rusiyanın hərbi və iqtisadi mövqəsinə varkən və Rusiyanın oradan çəkilməsi perspektivi yoxkən belə planların həyata keçməsi imkansızdır. Bunu rəsmi İrəvan da yaxşı anlayır, İran da. Ona görə də Ermənistan maksimum səviyyədə İranla münasibətlərin pozulmasına gətirib çıxardacaq addımlar atmaqdan çəkinəcək: "Hətta onun qərbbeynliyi davamlı olacağı halda belə, hesab edirəm ki, regionda Rusiya faktoruna xüsusi önəm verən Qərb Ermənistanında strateji planlarını həyata keçirtməklə bağlı addımlar atmayacaq ki, bu da İranı hələlik bir növ sakitləşdirir. Ən azı Gürcüstan təcrübəsi göz önündədir. Ərazisində bir nəfər də olsun Rusiya əsgəri olmayan, diplomatik münasibətləri sıfır səviyyəsində olan, uzun illərdir ki, siyasətini birmənalı Qərbbə uyğunlaşdıran Gürcüstanın illərdir ki, NATO-ya üzvlük məsələsi həllini tapmır. Çünki dediyim kimi regionda Rusiya hələlik ən böyük güc olaraq mövcuddur. Eyni yanaşmanı daha artığı ilə Ermənistan haqqında söyləmək olar".

□ **E.SƏYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Müflis olan azərbaycanlı iş adamı, AST Şirkətlər Qrupunun qurucusu Telman İsmayılovun ("AST Telman") bu ilin oktyabr ayının 25-də Rusiya prezidenti Vladimir Putinə məktub yazması barədə xəbər yayılıb. İddia olunurdu ki, 2017-ci ilin dekabrından Interpol xətti ilə beynəlxalq axtarışda olan "AST Telman" 12 səhifəlik məktubunda bildirib ki, "Çerkizov" bazarı bağlandıqdan sonra ədalətsiz situasiya ilə qarşı-qarşıya qalıb. Belə ki, onun kiçik partnyorlarına bizneslərini davam etdirmələri üçün digər iri meydanlar ayrılrsa da, ona heç nə verilməyib.

Bundan başqa, keçmiş tərəfdaşları əlaqələrindən istifadə edərək ona hücum etməyə başlayıblar, maliyyə durumunu sarsıdıblar. Hüquq-mühafizə orqanları xətti ilə təqib olunduğu üçün ölkəni tərk etməyə məcbur olub. Daha sonra isə iki nəfərin qətlində ittiham olunaraq axtarışda verilib. T.İsmayılov eyni zamanda ona qarşı irəliləyən cinayət ittihamını qəbul etmədiyini yazıb.

Bu xəbərdən sonra Putinin T.İsmayılovu həttə bağışlayacağı, onunla bağlı məsələlərə yenidən baxılacağı da iddia olunurdu.

Noyabrın 2-də isə T.İsmayılov Rusiya prezidentinə məktub yazdığı barədə xəbəri təkzib edib. T.İsmayılov bu xəbəri təxribat adlandırıb. "Belə bir məktub yoxdur və ola da bilməz. Deyilənlər yalandır" deyərək, biznesmen deyib.

"AST Telman" Putinlə bütün körpüləri yandırdı

Müflis olmuş oliqarx Telman İsmayılov Rusiya prezidentinə məktubla müraciət etməsi xəbərini bu cür təkzib etdi: "Belə bir məktub yoxdur və ola da bilməz..."

T.İsmayılovun Putinə məktub yazması barədə xəbərləri az qala 10 gündən sonra təkzib etməsi suallar doğurur. Özü axtarışda olsa da, hazırkı kommunikasiya imkanları ilə həttə həbsxanadan belə istənilən informasiyanı təkzib etmək mümkündür. Yəni "AST Telman"ın bu xəbərini ti-

rajlanmasına bu qədər müddət sonra reaksiya verməsi düşündürücüdür.

Mümkündür ki, T.İsmayılov həqiqətən də belə bir məktubla Rusiyanın dövlət başçısına müraciət etsin. Amma ya Kremldən lazımı reaksiya verilməyindən, yaxud da ona "gəl, bunları istintaqda sübut et"

kimi cavab verildiyindən T.İsmayılov indi bu məktub məsələsini təkzib edir. Özü də necə? "Belə bir məktub yoxdur və ola da bilməz" kimi sərt mövqe ilə.

Əslində, uzun müddət Rusiyanın siyasi və biznes elitasında söz sahibi olan T.İsmayılovun V.Putinə müraciət etməsində qeyr-adi heç nə yoxdur. Amma xəbəri təkzib edən "AST Telman" əlavə edir ki, "belə bir məktub ola da bilməz". Yəni T.İsmayılov üslubu o deməkdir ki, Putinə heç vaxt kömək və ya ədalətli araşdırma üçün müraciət edə bilməz. Yeri gəlmişkən, T.İsmayılovu Vladimir Putin iki dəfə təltif edib.

T.İsmayılovla Putinin arası vuran isə iş adamının Türkiyədə 1,4 mlrd. dollara 2009-cu ildə açılışını etdiyi yeddiulduzlu "Mardan Palace" hoteli olub. Rusiyanın 2008-ci il defoltundan sonra İsmayılovun bu hərəkəti Kreml rəhbərlərinin xoşuna gəlməyib və bundan

sonra T.İsmayılov onların gözündən düşməyə başlayıb. Ona qarşı təqiblər başlanıb.

Nəticədə İsmayılovla münasibətinə görə Moskva meri Yuri Lujkov vəzifəsini itirməli olub. T.İsmayılovun Moskvada əsas gəlir mənbəyi olan "Çerkizov" bazarı məhv edilib. O həmçinin Moskvada tikdirdiyi hoteli və Arbatdakı məşhur "Praqa" restoranını da itirib.

T.İsmayılov özü isə bir müddət əvvəl "tezliklə avropalı jurnalistləri toplayacağı və nüfuzlu rusiyalı siyasətçilərdən biri ilə qapalı danışıqlarının mövzusu açıqlayacağı" O, rəqabətə dözməyərək güc strukturlarının köməyi ilə biznesini ələ keçirib" desə də, bu barədə hələ də susmağa üstünlük verir.

Yada salaq ki, Rusiya İstintaq Komitəsi T.İsmayılovu və qardaşını iki biznesmenin qətlində şərihi verməkdə, müştəşkil cinayətkar qruplaş-

ma formalaşdırmaqda ittiham edir. Onun qardaşı Vaqif İsmayılov hazırda həbsdədir. T.İsmayılov isə Avropa ölkələrindən birindədir, barəsində beynəlxalq axtarış elan edilib. T.İsmayılovun Rafiq adlı qardaşı şəriki olan iş adamı Vladimir Savkinin qətlində suçlanaraq həbs edilib. Belə ki, onların şəriki ticarət kompleksi olub. Sonradan şəriki biznes satılıb və 10 milyon dollar gəlir əldə olunub. Amma R.İsmayılov şərikinə çatmalı olan 5.6 milyon dolları verməyib, R.İsmayılov hesab edir ki, R.İsmayılov pulu Savkinə verməmək üçün onu aradan götürmək qərarına gəlib. Bunun üçün əvvəllər məhkum olunmuş Mehman Kərimova Savkinin qətlə şərihi olub. Hadisə zamanı Savkin təsadüfən biznesmen tanışı ilə birlikdə olduğundan killer onu da öldürüb.

ORXAN,
"Yeni Müsavat"

Jurnalistikadan mətbuat xidmətinin rəhbəri vəzifəsinə gedənlər...

Ekspertlər bildirirlər ki, jurnalistikadan mətbuat xidmətinin rəhbəri vəzifəsinə gedənlər, öz işlərini daha peşəkar icra edirlər

Anar Nəcəfli

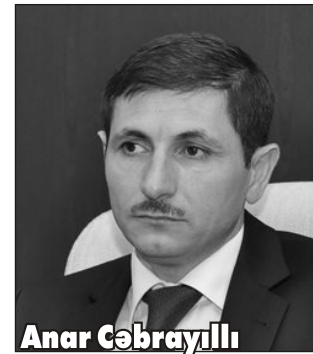
Elnur Kələntəri

Mais Ağayev

Səmayə Məmmədova

Anar Cəbrayılı

Dənizkənarı Bulvar İdarəsinin Mətbuat xidmətinin rəhbəri dəyişdirilib. Belə ki, CBC Televiziyaşının Xəbərlər Redaksiyasının buraxılış redaktoru Günay Yelmarqızı bu qurumun mətbuat xidmətinin rəhbəri vəzifəsinə təyin olunub.

Xanım jurnalist 1999-cu ildən mətbuatda çalışır. Əmək fəaliyyətinə "525-ci qəzet"də başlayıb. 2002-ci ildən televiziya və radio sahəsində çalışır. Fəaliyyəti müddətində AzTV, ATV, Lider TV-də müxtəlif vəzifələrdə işləyib. Bir müddət Lider Televiziyaşının ABS-dəki xüsusi müxbiri vəzifəsində çalışıb.

Jurnalistika fakültəsini bitirib. BDU-da beynəlxalq hüquq və beynəlxalq münasibətlər fakültəsində beynəlxalq münasibətlər ixtisası üzrə ikinci ali təhsil alıb.

Eyni zamanda ötən həftə Dövlət Mıqrasiya Xidmətinin mətbuat katibi vəzifəsinə Elnur Kələntəri təyin olundu. Elnur Kələntəri 25 aprel 1976-cı ildə Bakı şəhərində doğulub. "Spa-

ce" televiziya kanalında, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində və digər qurumlarda çalışıb.

Son zamanlar müxtəlif dövlət qurumlarının mətbuat xidmətlərinə məhz mətbuatda, televiziya-da uzun müddət çalışmış, peşəkar jurnalistlər təyin olunurlar. Media mütəxəssisləri bildirirlər ki, mətbuat bilən adamların bu vəzifəyə təyin edilmələri müsbət haldır. Jurnalistlər arasında keçirilən sorğulardan da belə aydın olur ki, mətbuatda Mətbuat xidmətinin rəhbəri vəzifəsinə gedən şəxslər öz işlərində daha məsuliyyətli olub, jurnalistlərin zənglərinə cavab verib, sorğularını qısa müddətdə cavablandırırlar.

"Yeni Müsavat" mətbuat və televiziya müxtəlif qurumla-

rın mətbuat xidmətlərinə keçənlərin bir neçəsinin karyera yolunu diqqətinizə çatdırırıq.

Nazirlər Kabinetinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Akif Əli 1978-1987-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsində müxtəlif vəzifələrdə çalışıb. Radionun "Satira və yumor" şöbəsində kiçik redaktor, redaktor və şöbə müdiri (1978-83), Televiziyanın Gənclər üçün proqramlar Baş redaksiyasının Baş redaktoru (1983-87) olub.1991-93-cü illərdə "Vətən səsi" qəzetinin baş redaktoru vəzifəsində çalışıb. Bakı Sosial İdarəetmə və Politologiya İnstitutunda (indiki Dövlət İdarəçilik Akademiyası) baş müəllim, dosent və Mədəniyyətşünaslıq kafedrasının müdiri (1992-94) işləyib. 1994-cü ildən Nazirlər Kabinetinin mətbuat xidmətinin rəhbəri vəzifəsində çalışır.

Bakı Nəqliyyat Agentliyinin mətbuat katibi Mais Ağayev İctimai Televiziya böyük redak-

tor vəzifəsində çalışıb. "Carçı region"un aparcısı olub.

Milli Məclisin mətbuat xidmətinin rəhbəri Akif Təvəkkülöğlu 1986-cı ildən 1991-ci ilədək Azərbaycan Dövlət Kitab Palatasında filial müdiri, sonra isə şöbə müdiri vəzifələrində çalışıb. İlk olaraq "Molla Nəsrəddin" jurnalında çalışıb, sonra isə karyerasını televiziya davam etdirib. 2006-cı ilədək Azərbaycan Dövlət Teleradio Verilişləri Şirkətində müxtəlif vəzifələrdə çalışıb. 2006-cı ildən isə Milli Məclisin mətbuat katibidir.

Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Anar Nəcəfli Bakı Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsini bitirib. Hərbi xidmətini başa vurduqdan sonra 1 il ANS şirkətlər qrupuna işə düzəlib və "İç xəbər" verilişində müxbir kimi çalışıb. Ancaq sonradan aparcı kimi də fəaliyyət göstərməyə başlayıb.

2007-ci ildə isə müəyyən problemlər səbəbindən

ANS-dən uzaqlaşdı və "Bürç FM" radiosunda işə düzəlib. Əvvəl "Bürç FM"də xəbərlər buraxılışı olmayıb o, gələndən sonra burada "Xəbərlər" proqramı fəaliyyətə başlayıb və 2-3 saatdan bir efirə çıxıb. Bir müddət sonra isə "Xəzər" telekanalı yarandıqdan fəaliyyətini burada davam etdirib, kanalda xəbərlərin aparcısı olub. 2015-ci ildən hazırda Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin Mətbuat xidmətinin rəhbəridir.

Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin şöbə rəisi Orxan Mansurzadə bu vəzifəyə qədər "And", "Millət", "Avrasiya", "Naxçıvan" qəzetlərində müxbir və şöbə müdiri vəzifələrində çalışıb. 1995-ci ildən Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətində işləyir.

Maliyyə Nazirliyinin Mətbuat katibi Mais Pirişev müxtəlif vaxtlarda "AzərTAc", "Assa-İrada" agentlikləri, eləcə də "AZIS-FOR" Sorğu Mərkəzi və "ELS"

Müstəqil Araşdırmalar Mərkəzində çalışıb. 2002-2005-ci illərdə Yeni Azərbaycan Partiyasının mətbuat orqanı - "Yeni Azərbaycan" qəzetində siyasət şöbəsində müxbir, 2005-2007-ci illərdə İctimai Televiziya və Radio Yayım Şirkətinin Qəzet-Jurnal departamentində müxbir, 2007-2009-cu illərdə şirkətin İctimaiyyətlə əlaqələr və monitorinq şöbəsində mütəxəssis, 2010-cu il yanvar-noyabr aylarında isə İctimai Teleradiyonun saytı-www.itv.az-ın redaktoru vəzifələrində çalışıb. 2010-cu il noyabr ayından Maliyyə Nazirliyinin Mətbuat katibi vəzifəsində çalışır.

"Azərsu" ASC-nin Mətbuat xidmətinin rəhbəri Anar Cəbrayılı 1998-ci ildən jurnalistikadadır. "Avrasiya", "Azernews" qəzetlərində işləyib. 2001-ci ilin oktyabrından 2011-ci ilin mart ayına qədər ANS TV-də müxbir, redaktor, aparcı-redaktor, baş aparcı-redaktor, iqtisadiyyat şöbəsinin müdiri, İqtisadiyyat verilişinin şef-redaktoru vəzifələrində çalışıb. 2011-ci ilin martından "Azərsu" ASC-nin Mətbuat xidməti və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəridir.

Təhsil Nazirliyinin mətbuat katibi Cəsarət Valehov AMEA-nın fəlsəfə, Siyasi və Hüquq Tədqiqatlar İnstitutunda elmi işçi, Azərbaycan Dövlət Teleradio Yayım Şirkətində redaktor vəzifəsində çalışıb. İctimai Televiziyanın "Elm və Təhsil verilişləri" departamentinin direktoru olub.

Gənclər və İdman Nazirliyinin mətbuat katibi Səmayə Məmmədova "Space" televiziyaşında işə başlayıb. 5 il televiziya işləyib. Daha sonra isə Nazirliyin mətbuat xidmətinin rəhbəri təyin olunub. Bu günə qədər isə bu vəzifədədir.

Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Boğazda qalan himn

Zamin HACI
zaminhaci@gmail.com

"Getdim, gördüm bir dərədə iki kar, kor, kürküyürtük kirpi var. Dişi kar, kor kürküyürtük kirpi erkək kar, kor, kürküyürtük kirpinin kürkünü yamamaqdansa, erkək kar, kor kürküyürtük kirpi dişi kar, kor kürküyürtük kirpinin kürkünü yamayır".

(yanılıfmac)

Dilçilik İnstitutumuzun dili deyəsən yaman uzanıbdır. Mənşənin danışığına ilişdiklər - dinmədik, telekanalizasiyaları qaraladılar - susduq, əcaib lüğətlər qayırdılar - fikir vermədik, indi də hökumətin dilinə qəmiş qoymağa başlayıblar. Nazirlərin hansının dilimizdə yaxşı danışdığını, hansının cümlə qurmaqda çətinlik çəkdiyini monitorinq eləyirlər. Təsəvvür edin. Hansısa dünən yumurtadan çıxmış elmi işçi nazirə cippildəməyi öyrədir. Bunların dilini... üzr istəyirəm, büdcəsini kəsmək lazımdır, elmə ayrılan milyardları azaltsaq, bəlkə bunlar susarlar. Əslində "bınnar" yazmaq daha doğrudur. Dilimizin qanunlarına görə. Sözlükləri, dünən hansısa saytda Nizamının kürd və fars şairi olmağını da yazıbmişlər. Bu isə zəhmətkeşlərimizdə haqlı qəzəb doğurmuşdu. Biz Nizamının adına beynəlxalq fond düzəltmişik, bir çox dövlətlərin keçmiş nazirləri oraya üzv olmuşdur, hər il xeyli adamı Bakıya yığıncığa toplayıb əllərinə kürü yaxıma veririk. Doğrudur, bütün tədbirlərin fonunda hələ də Nizamının dilimizdə bir dənə babat tərcüməsi yoxdur, ancaq nə qəm? Əsas odur Latviyanın keçmiş naziri Vayra Vika Freyberq (ya da Vaka Viyra - dəqiq xatırlamıram, üzrlü sayın) bizim Nizami fondunun tədbirlərində yaxından iştirak edir. Dahi şairimizin adının əbədiləşdirilməsi tədbirləri sırasında deputat Nizami Cəfərovun da adını çəkə bilərik. Hələ mən AzTV-nin keçmiş müdiri Nizami Xudiyev yazmıram. Deyəsən yazdım axı. İndi gəlin görək farslarda və ya kürdlərdə bu qədər Nizami adına adam varmı? Yoxdur. Çünki bu bizim şairdir. Mən bunu elmi şəkildə yazıram. Madaqaskarı orta əsr azərbaycanlı dəniz səyyahı Məşədi Əsgərin kəşf elədiyi də çoxdan elmi formada isbatını tapıbdır.

Bu mənada, görkəmli alim-deputatlarımızdan Rafael müəllimin siqaret əleyhinə qanuna mız qoyması çox yerinə düşdü. Deyir, Səməd Vurğun, Stalin, Hitler, Mussolini və sair tanınmış ziyallılarımız siqaret çəkiblər, biz niyə siqareti ictimai yerlərdən yığırdırıq. Oqtay müəllim (spiker) isə onun ağızından vurubdur. Nəticədə Rafael müəllim bir siqaret yandırb, damağına qoyaraq qəmli şəkildə Məclisi tərk edibdir. Halbuki, necə haqlı idi! Tarixi şəxsiyyətlərin adətlerini unutsaq unudurluq! O cümlədən, Əliağa Vahid yaxşı vuran olubdur. Mayakovski cibində qaşığı gəzdirirmiş. Freydr kokain iyləyirdi. Kaliqua (bu qədim türk-roma imperatorudur) isə atını senata üzv seçmişdi. Senat da onları vaxtıdakı deputatxana olmuşdur. Kleopatra ilanla yatmış. Canım sənə desin, Makedoniyalı İsgəndərin buynuzu var idi. İndi biz bütün bu tarixi ədələti bərpa etməliyik. Qəlyansız Anar müəllim... bağışlayın, Stalin olarmı?

Ümumiyyətlə, bu həftə o bölgə səmərələşdirici təklif və ixtiraları ilə yadda qaldı. Məşhur qışqırın cəbhəçi, indi isə deputat işləyən Tahir müəllim təklif elədi, himnimizi qısaldaq. Uzun olanda oxuyub qurtara bilmirmiş, yatırmış. Hərçənd, burada Qüdrət müəllimin monopoliyasına girmək cəhdi tərəfimizdən görülmüşdür, nöşün ki, (Dilçilik İnstitutunun acığına "nə üçün ki" yazmıram - qoy yansınlar) himni sünnet eləmək ideyaları həmişə onun dilindən səslənərdi. Həyat da belədir, fürsəti əldən verəndə başqaları aparırlar. Şair bu məqamda yaxşı deyibdir: "Tarixin yolları düzənlik deyil, Tarix dağdan keçir, dərədən keçir. Ov bir yol bərəyə gələ-gəlməyə, O da gecikdinmi, bərədən keçir". Qaldı himnimizin başqa xalqların himnindən daha uzun olması, buna təbii yanaşmaq lazımdır. Biz başqa xalq deyilik ki. Biz analoqu olmayan inkişafa nail olmuşuq. Regionun lider dövlətiyik. Kosmosda neçə dənə peykimiz, raketimiz, asteroid və kometamız şütüyür. İndi hansısa yaponun da himni iki deqiqə olsun, bizim də? Belə siyasi səhvlərə görə adamı növbəti dəfə mandatsız qoyarlar, vallahi, billahi. Ondən sonra get təzədən qışqır. Düzü, mənim yadıma gəlir, o vaxtlar Tahir müəllim deputatxanada hardasa 6 deqiqə qışqırmışdı.

İndi söz şənbə gününüdür. Müqəddəs gündür, sübhəsis.

Sırağagün Ermənistan parlamenti özü-özünü buraxdı. Eyni gündə erkən parlament seçkilərinin tarixi bəlli oldu - 9 dekabr. Beləcə, 40 gündən də az müddətdə işğalçı ölkə özüne yeni parlament seçməli, ardınca isə yeni baş naziri müəyyən etməlidir. Fors-majör vəziyyətlər yaşanmasa, böyük ehtimalla, bu, elə indiki baş nazir əvəzi Nikol Paşinyan olacaq.

Buraxılan parlamentin son iclasında isə Paşinyan sensasion sayılacaq etirafda bulunub. Baş nazir əvəzi bildirib ki, regiondakı geosiyasi vəziyyət üzündən ölkənin İran və Gürcüstanla yarımçıq sərhədləri də istənilən vaxt bağlana bilər.

Sitat: "Ermənistan-İran sərhədi istənilən an İranla ABŞ-ın münasibətlərinə, habelə geosiyasi vəziyyət səbəbindən qapana bilər. Gürcüstanla sərhədi də de-facto, misal üçün, pis hava şəraitinə və ya geosiyasi vəziyyət üzündən bağlana bilər. Yeni belə çıxır ki, Ermənistan dənizsiz adadır. Belə vəziyyətdə Ermənistan necə hərəkət etməlidir, o zaman biz nə edək?" - deyər Paşinyan ritorik sual edib və ardınca bildirib: "Hazırda erməni-türk əlaqələri ilə bağlı mən həmişə dediyim sözün bir daha təkrarlamağa bilərəm: Ermənistan heç bir ön şərt olmadan Türkiyə ilə əlaqələrin normallaşmasına hazırdır".

O, Ermənistan tərəfdən sərhədi açmağa hazır olduğunu söyləyib. "Mahiyyət etibarilə sərhəd biz tərəfdən bağlanmayıb. Türkiyə tərəfdən, Qarabağa görə bağlanıb. Bu, pis siyasətdir. Çünki əgər kimse ümid edirsə ki, Ermənistan təzyiq altında, hədələrlə "Qarabağ xalqını" (dimaqlar bizimdir - red.) bu və ya başqa niyə zəmləmə variantına itələyəcək, o, sadəcə, yanılır. Əksinə, belə şəraitdə biz daha da möhkəm olacağıq və birləşəcəyik", - deyər erməni baş nazir əvəzi şantajdan da çəkinməyib.

*****

Burada deyirlər, həm qorxur, həm də qorxudur. Məsələ ondadır ki, sərhədlərin açılmasından hamıdan çox işğalçı Ermənistanla lazımdır. Bu da deqiqədir ki, İrəvan üçün Türkiyə və Azərbaycanla sərhədlər İran-Ermənistan və Ermənistan-Gürcüstan sərhədlərindən qat-qat önəmlidir. Yeni işğalçı ölkənin "xilas kəməri" ilk növbədə Bakı və Ankaradır. Tehran, Tiflis və ya Moskvada yox. Sübut - Ermənistanın hazırkı ağır və böhranlı durumu.

Türkiyə isə heç yerə tələmir. Rəsmi Ankara dəfələrlə bəyan edib ki, Azərbaycan torpaqlarının heç olmasa, böyük bir hissəsi (ən azından, Dağlıq Qarabağ ətrafında 5 rayon) qeyd-şərtsiz (!!) azad edilməyincə sərhədlər açılmayacaq. Necə deyirlər, "top" həmişəki kimi erməni tə-

Ermənistanın "xilas kəməri" Azərbaycandadır - Bakı İrəvana təklif verdi

Paşinyandan acı etiraflar və... yersiz hədələr; Azərbaycan xoş məram göstərir, İrəvan isə... Türkiyə və ABŞ-a şərt qoyur - nonsens

rəfdədir, seçim də həmişəki kimi, onundur.

Əslində Türkiyə sərhədləri təkcə Qarabağın işğalına görə bağlamayıb. İkinci mühüm səbəb əlbəttə ki, İrəvanın qardaş ölkəyə qarşı həтта Ermənistan konstitusiyasında öz əksini tapmış əsassız torpaq iddiası və saxta soyqırımla bağlı təminat tələbləridir. Bu yerdə məntiqli sual ortaya çıxır: qonşu ölkənin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tanımadan onunla normal əlaqələr qurulmasını necə istəmək olar?

Yəqin ki, bunu yalnız məkrli ermənilər öz ağıllarına gətirə bilər. Türkiyə isə çoxdan Ermənistanın ərazi bütövlüyünü tanıyıb. Ermənistan sərhədlərinin açılmasını istəyirsə, öncə o da Türkiyəni suveren dövlət kimi tanımalıdır. Eləcə də Azərbaycanın. Bunu indiyə qədər ABŞ da Ermənistanla başa salmağa çalışır: ABŞ prezidentinin milli məsələlər üzrə müşaviri Con Bolton İrəvanda olarkən açıq mətnlə bildirib ki, Ermənistan Rusiya asılılığından qurtulmaq, Türkiyə və Azərbaycanla əlaqələrin bərpasını istəyirsə, o zaman Dağlıq Qarabağ probleminin həllinə çalışmalıdır. Həll yolu, qurtuluş modeli isə belli.

*****

Boltonun ardınca Paşinyanın belə heyasız açıqlama verməsi isə göstərir ki, Ermə-

nistanın yeni rəhbərliyi də işğalçı ölkə ətrafında formalaşmış acı reallıqlardan doğru nəticə çıxarmağa tələsmir və sələfləri kimi illüziyalarla yaşamaq xəttinə meyillənir. Demək, Paşinyan və erməni xalqı blokadanın daha ağır nəticələrinə hazır olmalıdır.

Paşinyanın son açıqlaması həmçinin o anlama gəlir ki, İrəvan İran-Ermənistan sərhədini bağlanması qarşılığında ABŞ-a utanmadan bazarlıq təklif edir, həтта Vaşinqtonu şantaj edir ki, Ağ Ev İranla sərhədlərin bağlanmasına əvəz olaraq, Türkiyə-Ermənistan əlaqələrinin qeyd-şərtsiz normallaşması üçün Ankaraya təzyiq eləsin, üstəlik, Ermənistanla təhlükəsizlik qərarını versin.

Təbii ki, ABŞ bu zəmanəti İrəvana verməyəcək. Ən azı, Rusiyanın forpostu kimi qaldıqca...

"Paşinyan çətin ki, ölkənin siyasi kursunu dəyişsin. Ermənistanda radikal dəyişikliklər yalnız o halda mümkündür ki, əgər bu ölkənin lideri Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətləri normallaşdırmağa bilsin. Ancaq onda da onun siyasi karyerası bitəcək". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə Moskvadakı MDB ölkələri institutunun direktor müavini Vladimir Jarixin deyib. "Bütövlükdə Ermənista-

nın düşdüyü bu geosiyasi tələ onun öz qonşuları ilə üzleşdiyi situasiya üzündən hələ ki qalır və çətin ki, kardinal dəyişiklik baş versin", - deyər politoloq əlavə edib.

*****

Bu arada məlum olub ki, Azərbaycan Ermənistanla praqmatik təklif verib - iki ölkə ərazisində olan bütün əsir və saxlanılanları "hamını hamıya" prinsipi üzrə dəyişdirilsin. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, hələ ki Bakının bu xoşməramlı təklifinə İrəvandan reaksiya gəlməyib. Məntiqlə Paşinyan hökuməti həqiqətən öz əsas qonşuları ilə normal münasibətlərə maraqlıdırsa, o zaman təklifə müsbət cavab verməlidir.

Xatırladaq ki, hazırda Azərbaycan ərazisində Ermənistanın üç vətəndaşı var - Arsen Baqdasaryan, Karen Kazaryan və Zaven Karapetyan. Onlar diversant və hərbi cinayətkarlardır. Ermənistanda isə 3 azərbaycanlı - Dilqəm Əsgərov, Şahbaz Quliyev (Rusiya vətəndaşıdır) və Elnur Hüseyinzadə girov kimi saxlanılır. 2014-cü ildə Xankəndindəki saxta məhkəmə D.Əsgərova ömürlük, Ş.Quliyevə isə 22 illik azadlıqdan məhrum etmə "cəzası" kəşib...

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

Son illərdə Cənubi Qafqazın üç ölkəsindən biri olan Azərbaycanın siyasi həyatında sanki bir susqunluq hökm sürür. Doğrudur, bu ilin aprelindəki prezident seçkiləri ərəfəsində siyasətdə bir canlanma müşahidə olundu. Lakin seçkilərdən dərhal sonra bu canlanmadan əsər-əlamət qalmadı.

Əvəzində düşmən Ermənistanda ciddi siyasi proseslər başladı və sonunda inqilab baş verdi. İnqilabdan sonra bu günə qədər də proseslər səngimək bilmir və artıq təcavüzkar ölkə gələn ay keçiriləcək parlament seçkilərinə hazırlaşır. Gürcüstanda da siyasi proseslərdə aktivliyin olduğunu söyləmək mümkündür. Xüsusilə, oktyabrın 28-də keçirilən prezident seçkisindən öncə və bu günlərdə aktivlik pik həddə çatıb. Qonşu ölkə gələn bu ayın sonlarında keçiriləcək prezident seçkilərinin ikinci turuna doğru gedir.

Ekspertlər Azərbaycan siyasətindəki bu səssizliyi müxtəlif səbəblərlə izah edirlər. İlk növbədə ölkəmizdə sabitliyin hökm sürməsi burada başlıca səbəb kimi göstərilir. Digər tərəfdən, ölkə müxalifətinin passiv olması, hakimiyyətlə ciddi rəqabət apara bilməməsi də səbəblər sırasında qeyd olunur.

Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat **Fəzail Ağamalı** siyasətdəki sükuta bu cür izah elədi: "Bunun səbəblərini daha çox ölkə daxilində axtarmaq lazımdır. Məncə, bu, başlıca səbəb ulu öndərimiz Heydər Əliyevin fundamental prinsiplərinə söykənən, Azərbaycan xalqının maraqlarına xidmət edən siyasətinin nəticəsidir. Qonşu ölkələrdə siyasi proseslərdə aktivlik, belə

Bölgənin iki ölkəsi qaynayıb, Azərbaycanda səssizlikdir - səbəb sabitlik, yoxsa...

Fəzail Ağamalı: "Xalq o vaxt küçələrə çıxır ki..."

demək mümkündür, özünü yaxarı şkalada ona görə göstərir ki, hakimiyyətlə xalq arasında çox böyük problemlər var. Xalqın mütləq əksəriyyətinin həmin ölkələrin iqtidarları ilə aralarında olan gərginliyi bu cür qabarmalara səbəb olur. Azərbaycanda belə vəziyyət yoxdur.

Buna səbəb də ölkə prezidentinin xalqımızın sosial sifarişlərini öncələyib, ona zamanında reaksiya verməsidir. Xalqımızın arzu etdiklərini bütövlükdə cənab prezident reallaşdırır. Təbii ki, bizim də ölkə olaraq çatışmayan cəhətlərimiz var. Xalqın görmək istədiklərinin ölkə baş-

çısı tərəfindən həyata keçirilməsi, eləcə də, bu siyasətin əsasən peşəkar komanda tərəfindən ideyalara, dövlətçiliyə sadıq insanlar vasitəsilə reallaşdırılması belə bir vəziyyətin yaranmasında başlıca rol oynayır. Komandada vahidlik var, kapitani kifayət qədər güclüdür, çevik siyasəti reallaşdırın dövlət başçısıdır. Hər hansı bir xoşagəlməz hallar, çatlar baş verirsə, etimadı itirmək halları yaranırsa, cənab prezident dərhal reaksiya verir - istər nazir, istər komitə sədri, istərsə də, hansısa vəzifə sahibi olursa olsun. Bu da ölkə miqyasında komandanın qarşısına qoyduğu vəzifələri yerinə yetirməsini təmin edən başlıca amillərdən biridir. Bütün bunlar ölkədə həm də sabitliyi təmin edir. Bu da xalqla prezidentin həmrəy olduğunu göstərir, eyni zamanda, xalq tərəfindən prezidentin siyasətinin

dəstəklənməsi, müdafiə olunması deməkdir. Bunlar mövcuddursa, demək xalq küçələrə çıxmaq əvəzinə evində oturub, televizora baxaraq Allahın verdiyi nemətlərdən dadaraq öz həyatını yaşayır. Əgər cəmiyyətdə böyük problemlər olursa, insanların arzu-isteklərini reallaşdırma bilmirlərsə, o zaman insanlar öz problemlərini həll etmək üçün küçələrə çıxır, narazılıqlarını bu və ya digər şəkildə ifadə edir, hakimiyyətə qarşı aqressiv münasibətini ortaya qoyur. Bunların heç bir ölkəmizdə mövcud deyil. Bu da ölkə prezidentinin xalqın maraqlarına uyğun, dövlətçiliyimizə sadıq siyasət yürütməsi ilə bağlıdır. Səbəbləri burada axtarmaq lazımdır. Mövcud duruma susqunluq deməzdim. Buna anlaşılıq yaşamaq tərzini dəyərdirəm".

Deputat iqtidar daxilindəki "5-ci kolon"un narahatçılı-

ğından da söz açdı: "Bu durumun həmin qüvvələrə sərf edib-etmədiyini deyə bilmərəm. Amma bu bir reallıqdır ki, ölkəni daxildən qarışdırmaq istəyən qüvvələrə sabitlik sərf etmir. Bu baxımdan onlar narahatdırlar ki, ölkədə nə üçün belə bir sakitlik mövcuddur. Belə insanların əksəriyyəti "5-ci kolon"un üzvləridir. Onlar həm də kifayət qədər böyük dərəcədə ambisiyaları olan insanlardır. Tutmuş olduqları mövqelərlə kifayətlənmirlər, daha yuxarıya qalxmaq kimi ambisiyalarla yaşayırlar. Onlar Azərbaycanda ciddi qüvvəyə, təsirə malik deyillər. Bu cür insanların arxasında güclü qüvvə, sosial dayaq olmalıdır. Bu da Azərbaycan reallığında mümkün deyil. Onların üzərində daha güclü, çevik, iradəli, intellektual, böyük, siyasi proseslərdən düzgün nəticə çıxarmağı özündə ehtiva edən dövlət başçısı var. Həmin şəxsə qarşı müqavimət göstərmək o qüvvələrin təmamilə məhvinə, sıradan çıxmasına bərabər bir şeydir. Azərbaycan xalqı ilə cənab prezidentin sarsılmaz vəhdəti, birliyi hər şeyi həll edir. Bu birlik bütün uğurlarımızın, sabitliyimizin təminatçısıdır".

□ Cavanşir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Amerikanın İrana qarşı sanksiyaları başlayır

Bölgədə yenidən gərginlik dönəmi başlayacaq, ancaq bu dəfə fərqli nüanslar da var

Noyabrın 4-də ABŞ-ın İrana qarşı embarqolarının növbəti - ikinci dalğası başlayacaq. Bu ilin mayında ABŞ prezidenti İranla "altılıq" ölkələri arasında 2015-ci ildə imzalanmış nüvə anlaşmasından çıxdığını bəyan edib. Bunun ardınca isə İrana qarşı keçmişdəki sanksiyaların bir qismi yenidən bərpa olunub.

Avqustun 6-da isə ABŞ Maliyyə Departamenti İrana qarşı birinci sanksiyalar paketini elan edib. İkinci sanksiya paketi isə noyabrın 4-də qüvvəyə minəcək. ABŞ dövlət katibi İrana qarşı "daha əvvəl mövcud olmamış" daha sərt, neft satışını da əhatə edəcək sanksiyalar hazırlayacağını bəyan edib. Prezident Tramp isə bəyan edib ki, bu təqvimdən sonra İranla əməkdaşlıq edən dövlət və şirkətlər ABŞ-la işləyə bilməyəcək.

Amerikalıların İrana qarşı ən ağır sanksiyaları elan edəcəyi təqvim də xüsusi olaraq seçilib. Məhz 39 il əvvəl 1979-cu il noyabrın 4-də əsasən iranlı tələbələrə ibarət qrup Tehrandə ABŞ səfirliyinə hücum edərək əməkdaşları girov götürərək səfirliyi ələ keçirib. Səfirliyin dağıdılması və 66 nəfər işçi-

nin girov götürülməsi iki ölkə arasında münasibətləri düşməncilik səviyyəsinə yüksəltdi. Sonrakı il ABŞ ordusunun hazırladığı xüsusi əməliyyat qrupu İranın mərkəzindəki Təbəş çölünə desant çıxarıb. Əməliyyat planına əsasən xüsusi təyinatlılar buradan quru yolla Tehrana hücum edəcək, girov səfirlik əməkdaşlarını azad edib çıxmalı idilər. Ancaq əməliyyat hava şərtləri səbəbindən uğursuz olur və əməliyyat baş tutmur. 4 noyabr tarixi ABŞ-İran münasibətlərinin qara təqvimini hesab oluna bilər. Görünür ki, islam inqilabının 40-cı ilində Vaşinqton Tehrana şifəli mesaj göndərmək istəyir.

İndi həm Tehran, həm də Vaşinqton aylardan bəri məhz 4 noyabra hazırlaşır. İran hökuməti ötən 5 ay ərzində aktiv diplomatiya aparıb. Tehran bir tə-

rəfdən Avropa Birliyi, Çin, Rusiya kimi dövlətlərin nüvə anlaşmasını davam etdirməsi, bununla da ABŞ-a rəğmən nüvə anlaşmasına sadıq olduğunu nümayiş etdirib, digər tərəfdən isə neft alıcıları və eləcə də digər iqtisadi tərəfdaşlarını qoruyub saxlamaq üçün onlarla fəal diplomatik iş aparıb. Ruhani hökuməti daxilə də müəyyən hazırlıq görüb. Hökumət bildirir ki, Vaşinqtonun yeni sanksiyaları əslində İrana qarşı əlavə təzyiqlər yaratmayacaq, çünki İran artıq illərdir bu embarqolar altında yaşayır. Ona görə də indi noyabrda yeni embarqolar altında yaşayır. Ancaq öz müttəfiqlərinə ziyan vurmaq istəmir.

Məqsədimiz İran neftinin ixracını sifirə endirmək üçün maksimum təzyiqlər göstərməkdir. Başa düşürük ki, İrana bitişik olan bəzi ölkələr, bu yaxınlarda onlara səfər etdim və həmin nefti alan digər ölkələr bundan dərhal vəzifəli əməkdaşları Mayk Pompeonu İranın SWIFT sistemində qalmasına razı sala bilərlər. Sanksiyaların yumşaldılması

məsələsinə əsas lobbiçiliyi İranla əlaqələrinin kəsilməsinə istəməyən Avropa Birliyi ölkələrinin etdiyi açıqlanıb.

Bu yaxınlarda Cənubi Qafqaza səfər edərək İran məsələsini müzakirə edən ABŞ prezidentinin milli təhlükəsizlik üzrə müşaviri Con Bolton isə İrani zəiflətməklə yanaşı müttəfiqləri qorumağa çalışdıqlarını bildirib. "Turan"ın Vaşinqton müxbirinin məlumatına görə, Con Bolton deyib ki, ABŞ administrasiyası İranın xam neftinin ixracına qarşı sanksiyaların Tehrani zəiflətməyə çalışır, ancaq öz müttəfiqlərinə ziyan vurmaq istəmir.

"Məqsədimiz İran neftinin ixracını sifirə endirmək üçün maksimum təzyiqlər göstərməkdir. Başa düşürük ki, İrana bitişik olan bəzi ölkələr, bu yaxınlarda onlara səfər etdim və həmin nefti alan digər ölkələr bundan dərhal vəzifəli əməkdaşları Mayk Pompeonu İranın SWIFT sistemində qalmasına razı sala bilərlər. Sanksiyaların yumşaldılması

"Biz çalışırıq ki, maksimum təzyiqlər göstərək, ancaq öz dostlarımıza, müttəfiqlərimizə zərər vurmaq istəmirik və bunun üzərində işləyirik", - Bolton vurğulayıb.

İstənilən halda ABŞ və İran arasında növbəti gərginlik Azərbaycan üçün çətin sınaq olacaq. Doğrudur, ABŞ tərəfi də etiraf edir ki, İrana sanksiya mövzusunda Tehranın qonşusu olan ölkələrə ciddi təzyiqlər etməyəcəklər. Çünki bundan öncə Corc Buşun və daha sonra Obamanın dövründə də ABŞ-ın İrana qarşı sanksiyaları zamanı qonşu dövlətlərə müəyyən güzəştlər tanınıb. Çünki birincisi, birbaşa sərhəd olan ölkələrin birmənalı şəkildə sanksiyalara qoşulması çətin idi, hətta mümkün deyil. Digər tərəfdən bu sanksiyalara qoşulma həmin dövlət üçün təhlükə yaradır. 2000-ci illərin əvvəllərində Vaşinqtonun Tehrana hava zərbəsi endirəcəyi ilə bağlı xəbərlər yayılan zaman Bakı üzərində ciddi təzyiqlər vardı. Hətta sonrakı illərdə rəsmi Bakı bununla bağlı rəsmi açıqlama yayaraq öz ərazisindən İrana qarşı istifadəyə icazə verməyəcəyini bəyan

edib. Əlbəttə bu və gizlədilməyən danışıqlarda verilən vədlərin Tehrani nə qədər razı saldığını da demək mümkün deyil. Lakin fakt ondadır ki, indi Tehran Bakıdan necə deyirlər narazı deyil, əksinə, Bakı ilə əlaqələri daha da yaxşılaşdırıb. Bu isə onu deməyə əsas verir ki, bu dəfə Bakının İran-Amerika çənəbəri arasında qalacağı inandırıcı deyil.

Lakin hər bir halda gələn həftədən etibarən regionumuz yeni siyasi mərhələyə qədəm qoyur. ABŞ və İranın yeni qarşılıqlı region ölkələri üçün ciddi sınaq olacaq. Yeri gəlmişkən, artıq noyabrın 2-də Türkiyə hökuməti ölkə ərazisində olan İran təyyarələrinə yanacaq verməkdən imtina edib. Media bunu ABŞ sanksiyaları ilə izah edib. Bildirilir ki, Türkiyədə mülki aviasiya üçün yanacaq təmin edən "Vitol Grup" İran mülki aviasiyasına məxsus təyyarələrə yanacaq verməkdən imtina edib. Rəsmi Ankara hələlik sanksiyalarla bağlı Türkiyəyə güzəştlərə bağlı məktub gəlməyib. Belə görünür ki, artıq proses başlayıb.

□ Kanan RÖVŞƏNOĞLU, "Yeni Müsavat"

ATƏT-in Minsk Qrupunun bölgəyə daha bir səfəri başa çatdı. Həmsədrlər ənənəvi marşrut üzrə Bakı və İrəvanda Azərbaycan və Ermənistan rəhbərləri ilə bir araya gəldilər, işğal altındakı Dağlıq Qarabağda oldular. Bu il üçün yəqin ki, sonuncu olacaq səfərin yekunu ilə bağlı hələ ki vasitəçilər hansısa bəyanat və ya açıqlama verməyiblər.

Böyük ehtimalla, həmsədrlər bu dəfə də əvvəlkiyədən fərqlənməyən növbəti bəyanatla kifayətlənəcəklər, bir daha atəşkəsi qorumağın vacibliyini vurğulayacaqlar. Çünki Qarabağ konfliktini ətrafında hazırkı situasiya, vasitəçi dövlətlərin, xüsusən də Rusiyanın

problemin həllində maraqlı olmaması ayrı ehtimallara yer saxlamır. Hərçənd Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) sözcüsü Mariya Zaxarova dünən münaqişənin nizamlanmasında "Minsk Qrupunun səmərəliliyinin artırılması istiqamətində atılan addımlardan" danışdı.

Zakir Həsənov yeni idarəetmə mərkəzinin açılışını edib

Müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov və Müdafiə Nazirliyinin (MN) digər rəhbər heyəti Azərbaycan Ordusunda yeni istismara verilmiş Peyk Rabitəsi İdarəetmə Mərkəzinin fəaliyyəti ilə tanış olub.

Musavat.com-un Müdafiə Nazirliyinin saytına istinadən verdiyi məlumata görə, təhlükəsizlik tədbirləri nəzərə alınmaqla, peyk rabitə sistemi əsasən avtonom işləyən mərkəzi yerüstü stansiya, mobil və daşınan peyk rabitəsi vasitələri olaraq "Azər-kosmos" ASC-nin peyki üzərindən fəaliyyət göstərir. Bu peyk rabitə sistemi hücum və müdafiə əməliyyatlarında qoşunların mobil hərəkəti və çevik yerdəyişməsi zamanı komanda məntəqələri arasında səsli və mətn (DATA) məlumat mübadiləsinin təmin edilməsi üçün təyin edilib.

Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi Azərbaycan Ordusunun rabitə vasitələrinin texniki xidmət və təmiri Mərkəzinin yeni istifadəyə verilmiş bölmələrinin açılışında da iştirak edib. Zakir Həsənov mərkəzin ərazisində yerləşən rabitə vasitələrinin təmiri üçün nəzərdə tutulan laboratoriyalar, eləcə də texniki, xidməti, inzibati otaqlar və saxlanclarda yaradılmış şəraitlə tanış olub. Bildirilib ki, qoşunlarda istifadə edilən bütün növ stasionar və səyyar müasir hərbi kommunikasiya avadanlıqlarına mərkəzdə texniki xidmət göstərilir və onlar qısa müddətdə tam təmir olunaraq yenidən sərəyaya qaytarılır.

Avtomatlaşdırılmış idarəetmə sistemləri, radiostansiyalar və peyk avadanlıqlarının təmiri otaqlarında çalışan mütəxəssislərlə görüşən müdafiə naziri rabitə vasitələrinin müasir ordunun idarəetmə sisteminin əsas elementlərindən biri olduğunu qeyd edib. O, müasir döyüşdə bölmələrin fasiləsiz, sabit, operativ və gizli idarə olunması məsələsinin Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin daima diqqət mərkəzində saxladığını bildirərək mərkəzin imkanlarının daha da genişləndirilməsi ilə bağlı müvafiq tapşırıqlar verib.

Qarabağ danışıqları haqqda danışıqlar... bitdimi?

Həmsədrlərin bölgə səfəri ilə bağlı ekspertlərdən fərqli rəylər; **rusiyalı politoloq:** "Sülh prosesi gələn ilin əvvəlindən intensivləşsə bilər"; **azərbaycanlı şərhçi:** "Danışıqlar prosesində hansısa dəyişiklik olarsa belə, bu, müharibə ehtimalının artması yönündə olacaq..."

Sitat: "Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanmasında ATƏT-in Minsk qrupunun səmərəliliyinin artması üçün lazım olan konkret addımlardan danışarkən qeyd etmək istədim ki, bu, danışıqlar prosesidir, tərəflərlə əlaqələndir, əldə olunmuş razılaşma əsasında irəliləmədir". Zaxarova iddia edib ki, bütün bunlar diplomatik işlərdir və həyata keçirilir.

Bəs yaxın perspektivdə Qarabağ danışıqlarını nə gözləyir, sülh, yoxsa müharibə ehtimalları güclənəcək? Siyasi şərhçilərin bu yöndə təxminləri birmənalı deyil.

*****

"2019-cu ilin yanvarından Qarabağa dair danışıqlar intensivləşsə bilər". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə rusiyalı analitik, Moskva-dakı Siyasi və İqtisadi Kommunikasiyalar Agentliyinin eksperti Mixail Neyjmyakov "Interfaks-Azerbaydjan"ya müsahibəsində bildirib.

Onun sözlərinə görə, bu, həm də onunla bağlıdır ki, o vaxta Ermənistanda növbədənə parlament seçkiləri bitəcək və yeni hökumət formalaşacaq. "İkincisi, dekabr-yanvar aylarında bir qayda olaraq, beynəlxalq vasitəçilər daha fəal olurlar. Yada salım ki, bu ilin yanvarında Krakovda Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin görüşü keçirilib. Əgər 2019-cu ilin yanvarında da analoji görüş baş tutsa, bu, məhz "dani-

şıqlar haqqda danışıq" olacaq", - deyər analitik qeyd edib.

Rusiyalı ekspert şübhə edir ki, ABŞ prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Bolton İrəvanda olarkən Ermənistanla Qarabağa bağlı məqbul və ciddi təklif verilib. "Tam mümkündür ki, Paşinyan Boltondan məhz Ermənistan üçün həqiqətən məqbul olan təklif almayıb. Bu xüsusda erməni baş nazirin açıqlaması əlamətdardır. Paşinyan bəyan etmişdi ki, "hər kəs öz adından danışıq bilər, Bolton və ya hər hansı başqası Ermənistanın baş naziri adından danışıq bilməz". Əlbəttə ki, Paşinyan bu yolla növbəti dəfə Qarabağa dair pərdəarxası miqyaslı danışıqlar haqqda sözsöhbəti birdəfəlik kəsmək istəyib. Seçkilər ərəfəsində belə versiyaların peyda olması ona əsla əl verməz", - deyər təhlilçi bildirib.

Onun qənaətinə, yaranmış vəziyyətdə İrəvan Moskvadan uzaqlaşmamalı idi: "Bu fonda Ermənistanın Rusiyadan ciddi şəkildə uzaqlaşması sərfəli deyil. Buna da diqqət edək ki, İlham Əliyevlə Nikol Paşinyanın Düşənbə təmasından ən böyük uduşu dolayısıyla məhz Minsk Qrupu həmsədrlərindən olan Rusiya qazandı. Axı görüş hər iki liderlə təmasda olan Vladimir Putinin qatıldığı MDB sammitdə baş vermişdi. Yada salın, sammitdə Putinlə Paşinyan bir künkədə nəyisə müzakirə edirdilər".

Ancaq rusiyalı politoloqa görə, bu, heç də o demək deyil ki, Moskva-İrəvan münasibətlərində mürəkkəbliyələr olmayacaq. "Amma Paşinyanın həqiqətən ciddi xarici siyasət dönüşləri etmək üçün manevr məkanı elə də böyük deyil", - deyər ekspert əlavə edib.

*****

"Həmsədrlərin bölgəyə budəfəki səfəri yəqin onunla bağlıdır ki, Ermənistanın indiki rəhbərliyi ilə Dağlıq Qarabağ separatçıları arasında fikir ayrılığının nə dərəcədə böyük olduğunu öyrənsinlər. Nədən ki, son vaxtlar Nikol Paşinyan hər yerdə bəyan edir ki, Dağlıq Qarabağ separatçıları adından danışıq aparmaq niyyətində deyil və işarə verir ki, onlar özləri Bakı ilə anlaşmalıdırlar. Özü isə Ermənistanın daxili problemlərinə diqqət yönəltmək istəyir".

"Yeni Müsavat" xəbər verir ki, bu sözləri ruddilli minval.az saytına müsahibəsində qeyd alınmamış REAL Partiyasının həmtəsisçisi, beynəlxalq hüquqşünas Erkin Qədirli Qarabağ ətrafında son durumu və həmsədrlərin bölgə səfərini şərh edərkən deyib.

Siyasi təhlilçi daha sonra deyib: "Məlumdur ki, Qarabağ məsələsində Azərbaycanla kompromis tapmaq istəyən istənilən erməni rəhbər hakimiyyətini itirib. Ona görə də düşünürəm ki, yaxın zamanlarda nizamlama prosesində hansısa ciddi dəyişikliklər gözləməyə dəyər. Əgər

olarsa belə, bu, yeni müharibə ehtimalının artması yönündə olacaq".

Onun əminliyinə görə, düşünmək ki, Ermənistanda hakimiyyət dəyişikliyi və ya onun demokratikləşməsi İrəvanın yalnız dilə tutmaqla konstruktiv mövqeyə gətirmək mümkün deyil".

Politoloq Qərblə Rusiyanın Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə yanaşmasına da toxunub. "Qərb çox istəyir ki, konflikt həll olunsun. Sadəcə, Qərb üçün fərqi yoxdur ki, Dağlıq Qarabağ yekunda kimə məxsus olacaq - Azərbaycana, Ermənistanla, yoxsa "müstəqil" olacaq. Bu, onları az narahat edir. Rusiya isə Qərbdən fərqli olaraq, konfliktin nizamlanmasını arzulamır, nədən ki, nizamlama onu Bakı və İrəvana olduqca mühüm təzyiç rıçaqından məhrum edəcək. Eyni şey Abxaziya və Cənubi Osetiya məsələsinə aiddir", - deyər əlavə edib.

*****

Məsələ də ilk növbədə elə bunda - Rusiyanın münaqişənin həllində maraqlı olmamasındadır. Problem həm də ondadır ki, Moskva Azərbaycana konfliktin hərbi yolla həllinə də əngəl olaraq qalır. Hər halda, 2016-cı ilin aprelindeki "4 günlük" müharibə bu qənaəti yaradıb...

Türkiyənin bəzi media orqanlarında vaxtaşırı Azərbaycanla bağlı neqativ yazılar, xəbərlər yer alır. Ən son olaraq azərbaycanlı bir qadının evli olduğunu gizlədərək Türkiyə vətəndaşı ilə evləndiyi və daha sonra aldadaraq qaçması haqda xəbər ölkə mediasında geniş tirajlandı və bu zaman media qaydasına zidd olaraq xırda məişət münəqişəsi Azərbaycan və ya azərbaycanlılar hədəfə çıxardı. Və təbii ki, təkpi ilə qarşılandı.

Əlbəttə, bu hadisə hansısa jurnalistin səriştəsizliyi və ya qərəzi kimi də qiymətləndirilə bilər. Bir halda ki, bu cür hadisələr nadirən olardı. Amma məsələ ondadır ki, bu cür "xətalər" tez-tez baş verir. Buna görə də istər-istəməz şübhələr yaradır. Türkiyə mediasında Azərbaycanı sevməyən, ona qarşı olan qüvvələr kimlərdir? Və təbii ki, ilk ağıla gələn ermənilərdir. Çünki hazırda Türkiyədə çoxlu sayda erməni əhali yaşayır. Mediyada, siyasətdə, ictimai sektordakı kifayət qədər populyar və aktiv ermənilər var. Türkiyə hökuməti ölkədə 100 min, erməni icmaları isə soyadlarını dəyişən erməni vətəndaşlarla birlikdə 500 min nəfərə yaxın erməninin yaşadığını iddia edir. Ancaq bu rəqəm şişirtmədir, hökumətin rəsmi rəqəmləri həqiqətə daha yaxındır.

Türkiyə parlamentində, eləcə də bələdiyyələrdə çoxlu sayda erməni vətəndaşlar var. Əlbəttə, bu insanlar Türkiyədə

Türkiyə mediasındakı gizli və aşkar erməni dəstəkçiləri

Qardaş ölkədəki erməni lobbisi mediada marksist örtüyü altında gizlənir; **Həsən Oktay**: "Azərbaycan Türkiyədəki lobbifəaliyyətini gözədən keçirib yenidən strukturlaşdırmalıdır"

uzun illər yaşamış, bu ölkənin qanuni vətəndaşlarıdır. Ancaq eyni zamanda onların zaman-zaman Azərbaycana qarşı fəaliyyətləri də müşahidə olunub.

"**Kafkassam**" Araşdırmalar Mərkəzinin sədri **Həsən Oktay** deyir ki, Türkiyədə elektron media və eləcə də

çap mediasında ümumi olaraq sol marksist və Qərbyönlü insanlar daha fəaldır. Media mənsubu olan insanlar etnik kimlikdən daha çox ideoloji və düşüncə strukturu qabardılır: "Erməni əsilli jurnalistlər bunu bildikləri üçün marksizm və sol ideologiyaya üzərindən rəhbər şəxslər vasitəsilə Türkiyədə

erməni lobbisi qurmağa çalışdığı iddiaları var. Oxşar tendensiya Moskvada da, Vaşinqtonda da var. Buna təzyiqlər qrupları və ya lobbifəaliyyəti də deyə bilərik".

H.Oktay deyir ki, Türkiyədə erməni lobbisi erməni əsilli jurnalistlər üzərində təsirə sahib olmaqla yanaşı, eyni zamanda marksist düşüncəli medianın ideoloji kursu və yanaşmasından "erməni məsələsində" öz xeyrinə istifadə etməyə çalışır. Oxşar formada marksistlər də erməni məsələsindən Türkiyə hakimiyyətinə qarşı təzyiqlər vasitəsi kimi istifadə etməyə çalışırlar. Ancaq istisnalar da var. **Sitat**: "Ümumi mənərə belə olsa da, erməni əsilli olub Türkiyəyə xidmət edən çoxlu sayda ermənilər də var. Bunların önündə gələnlərdən biri də bu yaxınlarda dünyasını

dəyişən fotoqraf Ara Güler idi".

H.Oktay deyir ki, ideoloji təbliğat çox zaman məhdud təzyiqli qruplarının əlində ciddi silaha çevrilsə də, bəzən əks reaksiya doğura bilər: "Məsələn, sol və marksist qruplar Rusiyanın müttəfiqi Ermənistan layihəsi üçün təbliğat apardıqları bir vaxtda Qərb və ABŞ tərəfdarı Nikol Paşinyanın hakimiyyətinə hansı münasibəti göstərməklə bağlı qeyri-müəyyən vəziyyətdə düşüblər. Çünki bir erməni-pərəst siyasət olaraq Paşinyanın dəstəkləməsi ideoloji olaraq sınıxtı yaşayacaqlar. Yox, əgər Qərbyönlü olduğu üçün Paşinyanı dəstəkləməsələr, o zaman Ermənistanın Rusiyanın əlindən çıxdığını etiraf etməli olacaqlar. Bu isə Türkiyə mediasında problemlə bir vəziyyət yarada bilər".

"Türkiyə mediasındakı gizli və aşkar erməni dəstəkçilərinə qarşı nələrlə etmək olar" sualına cavab olaraq H.Oktay deyir ki, bunun üçün görüləcək çox işlər var: "Biz insanların etnik köklərini araşdırırıq. Ancaq marksist cəmiyyətdə erməni əsillilər marksizm adı altında erməni siyasəti aparırlar. Azərbaycanın isə Türkiyədə ictimai rəyi təşkil etmək baxımından təsiri zəifdir. Bunun da bir neçə səbəbi vardır. İlk növbədə Türkiyədə sabit ictimai fikir yaratmaq üçün hansısa iş görülmür. Bundan başqa Azərbaycanın Türkiyədə apardığı təbliğat işi və onun metodları Türkiyədə o qədər də qəbul edilən və yaxşı qarşılanan metodlar deyil. Türkiyədə bir proqramda təsirli olmaq üçün bir çox arqumentlər var. Uyğun fəaliyyət aparılmadıqı təqdirdə xərclənən pul və əmək zay olur. Buna görə də düşünürəm ki, Azərbaycan Türkiyədəki lobbifəaliyyətini gözədən keçirib yenidən strukturlaşdırmalıdır".

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**, "Yeni Müsavat"

"Azərbaycandakı sabitlik Qərb üçün çox önəmlidir"

Politoloq: "Rəsmilərimiz bu sahəyə diqqəti bir qədər də artırıbsalar, yaxşı olar"

Qərbin Cənubi Qafqazda "demokratiya dalğası" altında apardığı proseslər zaman-zaman müzakirə mövzusu olub. Çünki burada məqsəd heç də gerçək demokratiya niyyəti deyil.

Hətta Ermənistanda məlum proseslər zamanı beynəlxalq ekspertlər bildirirdilər ki, işğalçı ölkədə baş verənlər sadəcə xalq kütlələrinin hərbi xuntaya etirazı ilə yanaşı, həm də Qərbin gizli planının tərkib hissəsidir. Bildirilirdi ki, Qərbin siyasətinin əsas məqsədi Cənubi Qafqazda qarışıqlıq yaradaraq, bu ərazidə Rusiyanın təsirlərini azaltmaqdır. Ermənistanın və Gürcüstanın fonunda Qərbin istəklərinə nail olduğunu söyləmək olar.

Lakin regionda yeganə Azərbaycanıdır ki, Qərb dairələri burada məkrli planlarını icra edə bilmədilər. Politoloq

lar bildirirlər ki, Azərbaycan hökuməti hələ bir neçə il bundan öncə Qərbin ölkədə fəaliyyət göstərən və müxtəlif missioner dairələrə xidmət edən institutlarını, QHT-lərini neytrallaşdırma bilib, faktiki olaraq Azərbaycanla bağlı onların planlarını deşiftə edib.

"Yeni Müsavat" a mövzu ilə bağlı danışan **politoloq Mübariz Əhmədov** deyir ki, hazırda Qərb siyasətlərinin gözündə Azərbaycan kifayət qədər üstün görünür:

"Ermənistanda və zamanında Gürcüstanda baş verən hadisələr orada kifayət qədər böyük kaos yaradıb. Bu fonda Azərbaycanda sabitlikdir. Təbii ki, Qərb nümayəndələrinin Azərbaycanda investisiya, geosiyasi maraqları var. Qərb siyasətləri başa düşürlər ki, Azərbaycanda sabitliyin olması, bütövlükdə elə regi-

onun özündə sabitliyin olması anlamındadır. Çünki onlar da görürlər ki, Gürcüstan və Ermənistanda hansı hadisələr baş verir. Azərbaycandakı sabitlik hazırda Qərb üçün çox önəmlidir, bu, böyük dəyərə, əhəmiyyətə malikdir. Bu kontekstə deyim ki, bizim rəsmilərimiz bu sahəyə diqqəti bir qədər də artırıbsalar, yaxşı olar. Təbii ki, Azərbaycanda sabitlikdir və ölkənin bu sabitliyinin müəllifi prezident İlham Əliyevdir. Biz hal-hazırda hansı məsələdə daha önə keçə biləcəyimizi düşünməliyik. Avropada da bilirlər ki, bilirlər ki, hansı anda, nə baş verəndə ölkə prezidentinin hazırladığı konsepsiyaya uyğun prezidentin köməkçiləri, ayrı-ayrı nazirlər və digərləri necə işləyirlər. Ona görə də hesab edirik, məsələni mümkün qədər gündəliyə gətirməliyik.

Həmçinin, bizim konsepsiyalarımızdan həm də Ermənistan və Gürcüstan da nəticə çıxarmalıdır. Fikir verin, Paşinyanın son dövrlərdəki bəyənətlərində Azərbaycanla əlaqəli kifayət qədər ikibaşlı ifadələr var. Paşinyan deyir ki, Dağlıq Qarabağ tənzimlənməsi elə olmalıdır ki, bu, gərək Azərbaycan xalqının da maraqlarına cavab versin. Yeni o, öz xalqına müəyyən şeyləri aşılayır. Hazırda əlverişli andır: Azərbaycanın sabitlik yaratma mexanizmlərini açıq təqdim etməsi Ermənistanın da kompromisə gəlməsi üçün bir vasitə ola bilər. Bizim təkəcə iqtisadiyyatımız deyil, həm də idarəetmə mexanizmi Ermənistanın bir dövlət kimi məhv olmamasını düşündürür. Ona görə də bu istiqamətdə xeyli işlər aparılmalıdır".

Politoloq hesab edir ki, Azərbaycanda maarifləndirmə deyil, başqa məq-

sədlərə xidmət edən, qanunları pozan az sayda QHT-lər hüquq çərçivəsində bağlanıb: "Azərbaycanda 2 mindən artıq QHT var. Hər il iki dəfə bu QHT-lərə dövlət tərəfindən qrant ayrılır. Yeni Azərbaycanda sağlam QHT-lər bağlanmayıb. O QHT-lər ki, cəmiyyətin inkişafı üçün normal yoldadır, onlara dövlət tərəfindən dəstək var. Amma bir də görürsən ki, məsələn, Gəncədə, Salyanda tanımadığımız, ictimai sektordakı bir izi olmayan adam qəfildən ortaya çıxır. Araşdıranda belli olur ki, bu şəxs Avropa miqyasında QHT fəali olub. Necə olur ki, biz tanımadığımız halda britaniyalı onu tapa, tanıya bilir. Bakıda xeyli sayda nüfuzlu, beynəlxalq miqyasda iş görə bilən QHT-lər var. QHT sferamızda güclü intellektlər az deyil. Azərbaycanda o QHT-lər bağlanıb ki, onlar əvvəlcədən

ölkədə siyasi hakimiyyətin gördüyü işlərə qarşı çıxmaq, fərqli ideologiyaları qabartmaq məqsədilə qurulub. Azərbaycandan xaricə gələndə saxta, qərəzli məlumatlar, neqativ hesabatlar da gedirdi və indi də bunu edənələr var. Hansı QHT-lər ki, açıq şəkildə Azərbaycan dövlətinin siyasətinə qarşı çıxır, dövlətə qarşı tənqitlər həyata keçirirdilər, onların fəaliyyəti dayandırıldı. Hesab edirik ki, bu, doğru atılmış addım idi. Şəbəkələşmiş bu çevrələr vasitəsi ilə Ukrayna ssenarisindən, Gürcüstanda baş verənlərdən əvvəl o işləri Azərbaycanda görmək istəyirdilər. Lakin məhz Azərbaycanda elə sabitlik konsepsiyasına, bunun icra mexanizminin tam təşkil olunmasına görə həmin qüvvələrin niyyətləri baş tutmadı, sabitlik pozulmadı".

□ **Əli RAİS**, "Yeni Müsavat"

Cinlə ABŞ arasında başladılan ticarət müharibəsi dünyanın ikinci böyük iqtisadiyyatı ilə bağlı neqativ proqnozları getdikcə artırmaqdadır. Beynəlxalq analitiklər Çinin ciddi iqtisadi böhranla üz-üzə olduğuna dair daha tez-tez proqnozlar verirlər.

Məsələ burasındadır ki, sürətlə böyüyən Çin iqtisadiyyatında artımın dayanacağı, inkişafın böhranla əvəz olunacağına dair fikirlər son onillikdə daim səsləndirilib. Həmin fikirlərə rəğmən, Pekin öz iqtisadi qüdrətini artırmağa davam edib. Lakin son 3 ildə Çin iqtisadiyyatında qeydə alınan tendensiyalar "məğlubedilmə-

cəmi 3-4 milyard dolları aktivlərin yenidən qiymətləndirilməsinə çəkilən xərclərdir. Qalan vəsaitin məhz daxili valyuta bazarında yuana qorunmasına sərf olunduğu hesab edilir. Rəsmi açıqlanan rəqəmlərdən isə aydın olur ki, ölkədə xarici valyutaya tələb getdikcə artmaqdadır.

Çinin Bank və Sığorta sahəsinin tənzimlənməsi üzrə Komissiyasının məlumatına görə, aprel-iyul aylarında ödəniş müddəti uzadılan korporativ və istehlak kreditləri 183 milyard yuan və ya 26,6 milyard dollar artaraq 1,96 trilyon yuana çatıb. Bu, son on ildə ən kəskin artımdır.

Bundan əlavə, avqust-sentyabr aylarında Çində korporativ istiqrazlar üzrə 8

göstərməyə başlayıb: "Bu işartıların hiss olunması dərhal dünya neft bazarına təsir etdi, qiymətlər aşağı düşdü. Yəni neftin qiymətinin 5 faizədək azalması məhz Çin birjalarında müşahidə edilən böhran əlamətləri ilə bağlıdır".

Ekspert bildirir ki, Çin iqtisadiyyatında böhranın olması riski kifayət qədər böyükdür: "Baxmayaraq ki, Çin hazırda ən yüksək iqtisadi artım nümayiş etdirən iqtisadiyyata malik ölkədir, böhran riskləri getdikcə artır. Neftin dünya bazar qiymətinin artması, ABŞ-la ticarət müharibəsi Çin iqtisadiyyatı üçün əlavə təzyiqlər formalaşdırır. Böhranın ilk olaraq Çinin qiymətli kağızlar bazarını vuracağı riski daha yüksəkdir. Bu, baş verərsə, dalğanın bütün dünya üzrə fond bazarlarına yayılacağı şəksizdir".

V.Bayramovun fikrincə, Çində ciddi böhran baş verərsə, bu, bütün dünyada böhrana gətirib çıxara bilər: "Nəzərə almaq lazımdır ki, Çin 12 trilyon dollardan artıq ÜDM-lə dünyanın ikinci ən böyük iqtisadiyyatına sahibdir. Dünya bazasının ən böyük alıcılarından, həm də satıcılarından biridir. Bu faktorlar o deməkdir ki, Çində böhran olarsa, bu, bütövlükdə dünya iqtisadiyyatına sıçrayacaq. Çinin böhran nəticəsində alıcılıq qabiliyyətinin aşağı düşməsi enerjidaşıyıcıları, xüsusilə də neft bazarında qiymətlərin aşağı düşməsinə səbəb olacaq. Bu gün Çin dünya iqtisadiyyatına sıx inteqrasiya olunub və orada baş verənlər global iqtisadiyyatda mütləq hiss olunacaq".

□ **Dünya SAKIT,**
"Yeni Müsavat"

Çin iqtisadiyyatı çökərsə...

Vüqar Bayramov: "Bütövlükdə dünyada iqtisadi böhran baş verə bilər"

zin" ciddi problemlərinin yaranacağından xəbər verir.

Belə ki, Çin iqtisadiyyatından gələn bəzi siqnallar analitik mərkəzlər tərəfindən böyük böhranın əlamətləri kimi qiymətləndirilir. Sonuncu belə qiymətləndirməni Pentaqon və Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsinin (MKİ) valyuta müharibələri müşaviri Ceyms Rickards "The Daily Reckoning" mətbu orqanındakı məqaləsində qeyd edib (Avropa.info). Onun fikrincə, 2019-cu ildə dünyanı böyük iqtisadi böhran gözləyir və buna Çin iqtisadiyyatında baş qaldıran problemlər səbəb olacaq və Çində formalaşan borc problemi yaranacaq. C.Rickards bildirir ki, son illərdə Çində iqtisadi artımı şərtləndirən tikinti və infrastruktur layihələri külli miqdarda borclanmalar hesabına reallaşdırılıb: "Bu investisiyalar borcla olduğundan həmin borclar geri qaytarılmır. Başlanğıcda bu investisiyalar qısamüddətli işlər yaratmaq, sement, şüşə və polad kimi sektorlara dəstək təmin etmək üçün yaxşı idi, ancaq bu, davamlı bir model oldu. İnfrastruktur sərmayələri istifadə edilmədiyindən lazımı gəliri yarada bilmədi. Çinin uğuru yüksək əlavə dəyərli texnologiya istehsal etməsinə və istehlakı artırmasına bağlıdır. Daxili istehlakı artırmağa diqqət yetirməsi nəticəsində tikinti və infrastruktur investisiyalarının azalması anlamına gəlir ki, bu da bütövlükdə iqtisadiyyatın ləngiməsi deməkdir".

Təkcə Çin banklarının dollarla borclarının 318 milyard dollar səviyyəsinə çatdığını bildiren Rickards vurğulayıb ki, bu pul yuana çevrilib və tikinti layihələrinə, ya da yerli şirkətlərə köçürülüb. Nəticədə bankların əlində geri ödəmək üçün dollar qalmayıb. Ekspert hesab edir ki, FED-in siyasəti də prosesə "duz, istiot" funksiyasını oynayır. Rickards Çindəki vəziyyətin, əslində, FED-in faiz qənaətcilliyi və bazardan dollar çəkmə siyasətlərindən qaynaqlandığını bildirib. 2008-ci il böhranında Amerikanın batan bank sistemini xilas etmək üçün FED-in təxminən 3.6 trilyon dollar çap etdiyini deyən Rickards bildirib ki, bu valyuta dünya miqyasında 70 trilyon dolların üzərində kredit yaradıb.

Rickardsın fikrincə, artıq Çin iqtisadiyyatında iflas prosesinə başlayıb: "Çində uzun müddətdir şişən borc şarı artıq partlama səviyyəsinə çatıb. Artıq iqtisadiyyat zəifləyir, borclar artır və borclarını ödəmək üçün ən çox dollar qazanmaları olduğu bir dövrdə çinli ixracatçılar Trampın ticarət müharibələrinin zərbələrinə tuş gəlir. İflasın arealı gün-bəgün dərinləşir. Bəzi böyük holdinqlər iflasa uğradıqları S&P agentliyinin ekspertləri hesab edirlər ki, əyalət hökumətlərinin balansdankənar borclanmasının kəskin artımı ölkədə yeni defoltların meydana çıxmasına səbəb ola bilər. Agentliyin eksperti Qloriya Li bildirir ki, bu

izlərini qaldırdı və daha çox borcla maliyyələşdirilən infrastruktur investisiyalarının önünü açdı. Əlbəttə, bu müvəqqəti bir həll yoludur. Pekin borc böhranını təxirə salmağa çalışır. Bu da vəziyyəti daha pis vəziyyətə gətirib çıxaracaq. Bu nəhəng borc böhranı, yəqin ki, 2019-cu ildə Çini bütün gücü ilə vuranda dünyanın digər ölkələri də öz payını alacaq".

Onu da qeyd edək ki, bu, son bir ayda Çin iqtisadiyyatında gözlənilən böhranlar bağlı ilk xəbərdarlıq deyil. Beynəlxalq analitik mərkəzlərin rəyinə görə, Çini gözləyən ən böyük təhlükə borclar problem və kredit riskləridir. Belə ki, ABŞ-ın başladığı ticarət müharibəsi daxili fond bazarında satışların həcmi kəskin artımaqla yuana dollar qarşısında dəyərsizləşməsinə sürətləndirib. Bundan əlavə, Çində qeyri-maliyyə sektorunun borcları rekord həddə - ölkə ÜDM-nin 261, 2 faizinə çatıb.

Analitiklər hesab edirlər ki, Pekinin dövlət borcları ilə bağlı rəsmi açıqlamaları real vəziyyəti əks etdirmir. Belə ki, Standart & Poor agentliyinin hesablamalarına görə, Çin yerli hökumətlərinin 5,8 trilyon dollarlıq borcları rəsmi dövlət borcuna daxil edilməyib.

S&P agentliyinin ekspertləri hesab edirlər ki, əyalət hökumətlərinin balansdankənar borclanmasının kəskin artımı ölkədə yeni defoltların meydana çıxmasına səbəb ola bilər. Agentliyin eksperti Qloriya Li bildirir ki, bu

borclanma nəhəng kredit riskləri yaradır.

Citigroup Inc.-in Çin üzrə baş iqtisadçısı Lyu Li-Han isə hesab edir ki, "bazarlar haqlı olaraq Çin borcunun etibarlılığı və maliyyə risklərinin güclənməsi barədə daha çox narahat olurlar". Onun fikrincə, risklərin güclənməsi onsuz da zəifləməkdə olan yuana təzyiqləri artırır.

Oktyabrın son on günlüyündə ABŞ prezidenti Donald Trampın bütün Çin mallarına rüsum tətbiq edəcəyinə dair açıqlaması nəticəsində yuan son 10 ildə ən aşağı həddə düşüb. 2008-ci ilin mayından bəri ilk dəfə olaraq dollar 6,96 yuan həddinə çatıb. Beləliklə, bu ilin əvvəlindən bəri Çin valyutası 10 faiz ucuzlaşıb.

Çin Mərkəzi Bankının rəsmiləri qurumun lazımı anda valyuta ehtiyatlarını yuana məzənnəsinə sabit saxlamaq üçün istifadə edəcəyini bildiriblər. Qurum üçün təhlükəli hədd 1 dollar/7 yuan hesab olunur. Mərkəzi Bank hesab edir ki, bundan aşağı hədd spekulyasiyalara, ölkədən kəskin kapital axınına, bunlar isə məzənnənin nəzərdən çıxmasına səbəb ola bilər. Buna görə də analitiklərin fikrincə, hakimiyyət hadisələrin belə axarının qarşısını almaq üçün bazara müdaxilə edəcək. Hətta bir çox mərkəzlər belə müdaxilələrin gizli de olsa sentyabrda başladığını iddia edirlər. Belə ki, sentyabrda Çin Mərkəzi Bankının valyuta ehtiyatları 22,7 milyard dollar azalıb. Bunun

defolt hadisəsi qeydə alınıb, bununla da ilin əvvəlindən bəri defoltların sayı 19-a çatıb. Bu, bütün ötən il ərzindəki defoltlardan çoxdur.

İqtisadçı-ekspert, İqtisadi və Sosial İnkişaf Mərkəzinin rəhbəri Vüqar Bayramovun "Yeni Müsavat"a dediyinə görə, Çin iqtisadiyyatında böhran işartıları ötən həftə özünü

Gürcüstan hökuməti marixuana ilə bağlı qanun layihəsini parlamentdən geri götürəcək

Gürcüstan hökuməti marixuananın tibbi və kosmetik tətbiqatı ilə yetişdirilməsini nəzərdə tutan qanun layihəsini parlamentdən geri götürəcək.

"Report"un yerli bürosu xəbər verir ki, bunu Gürcüstan parlamentinin sədri İrakli Kobaxidze patriarx II İlya ilə bu gün keçirdiyi görüşdən sonra bildirib.

O deyib ki, qanun layihəsinin qanunverici orqandan geri çəgilməsi cəmiyyətin bu məsələyə münasibəti ilə əlaqədardır.

Qeyd edək ki, II İlya ilə keçirilən görüşdə Gürcüstanın daxili işlər naziri Giorgi Qaxaria da iştirak edib.

Gürcüstan parlamenti qeyd olunan qanun layihəsinin müzakirəsini ötən ayın əvvəlində iki ay müddətinə təxirə salıb. Hökumətin hazırladığı qanun layihəsini Gürcüstan Patriarxlığı və eksər dini icmalar kəskin etirazla qarşılayıb.

Amerikanın "Apple" şirkəti "iPhone 5" məhsullarını köhnəmiş qurğular siyahısına daxil edib. Bu barədə məlumat şirkətin sayına yerləşdirilib. Bildirilib ki, bundan sonra sözügedən smartfonu Amerika korporasiyasının rəsmi servis mərkəzlərində təmir etdirmək mümkün olmayacaq.

"Apple" şirkəti öz məhsullarının işini onların istehsalı dayandırıldıqdan sonrakı 5 il ərzində dəstəkləyir. "iPhone 5" smartfonu 2012-ci ilin sentyabrında buraxılıb. Bütün istehsal dövrü ərzində 70 milyondan çox nüsxəsi satılıb. Ümumiyyətlə, "iPhone" telefonları indiyədək dünyada satılan ağıllı telefonlar içərisində ilk sırada yer alır. Hazırda dünyada ən populyar telefon modelləri sırasında "iPhone X" yer alıb. Belə ki, "iPhone X" 2018-ci ilin birinci rübünün yekunları üzrə ən çox satılan smartfon olub. Bu barədə "Strategy Analytics" şirkətinin qeyd olunan müddət üçün tədqiqat hesabatında deyilir.

Analitik şirkətin məlumatına görə, cari ilin yanvar-martında dünyada satılan smartfonların sayı 345 milyon təşkil edib. "Apple" şirkəti 16 milyon "iPhone X" modeli satıb ki, bu da ümumi satış sayının 4,6 faizinə bərabər olmaqla ən yüksək göstərici hesab edilir. Bildirilir ki, ikinci və üçüncü yerləri "iPhone 8" və "8 Plus" smartfonları tutub. Hesabat dövründə 12,5 milyon "iPhone 8" və 8,3 milyon "iPhone 8 Plus" satılıb. Dördüncü pillədə satışı 5,6 milyon ədədə bərabər "iPhone 7" modeli qərarlaşıb.

"Android" əməliyyat sisteminin idarəetməsi ilə işləyən smartfonlar beşinci və altıncı yerlə kifayətlənib. Analitiklərin məlumatına görə, ən populyar "Android" qurğuları "Xiaomi Redmi 5A" və "Samsung Galaxy S9 Plus" olub. Həmçinin

"iPhone 5" köhnəlmiş sayıldı: Azərbaycanda isə...

Aqşin Abdulla: "Bu model telefonları hələ azı, 2 il işlətmək mümkün olacaq"

məlum olub ki, "iPhone 8" və "8 Plus" modelləri martda "Apple" şirkətinin ən populyar modelləri seçilib. Bu, analitiklər tərəfindən qırmızı rəngli qurğuların buraxılışı ilə izah edilir.

Statistikaya nəzər saldıqda belə görünür ki, şirkət artıq son modellərindən kifayət qədər qazana bilir. Bu baxımdan "iPhone 5" kimi modellərin köhnəlmiş qurğular adlandırılması normal qəbul edilir.

Azərbaycanda isə bu gün də qeyd etdiyimiz modeli işlədən az deyil. "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı olaraq Bakıda yerləşən bir neçə iri texnologiya mağazasında olduq. Öyrəndik ki, hazırda mağazalarda "iPhone 5" telefonları satılmasa da, onların aksesuarları

na vitrinlərdə rast gəlmək mümkündür. İkinci əl telefonlar vitrinində isə vəziyyətindən asılı olaraq 150-200 manat qiymətlə satılır. Bəs bu telefonları alanlar, onları harada təmir etdirə bilərlər?

İlk olaraq onu da qeyd edək ki, "iPhone" telefonlarının yenisi-nin qiyməti baha olduğu kimi, onların təmir xərcləri, detalları da ucuz deyil. "Yeni Müsavat"a danışan telefon ustası **Aqşin Abdulla** bildirdi ki, Azərbaycanda "iPhone 5" in təmiri aparılır. "Azərbaycanda fəaliyyət göstərən telefon təmir yerlərində "iPhone 5" modellərinin detallarını tapmaq mümkündür. İstər orijinal, istərsə də orijinal olmayan detalları alıq və təmir zamanı istifadə edirik. Lakin rəsmi servis

yoxdur. Sadəcə olaraq, malın bir-bir detallarını gətirib, təmir edirlər. "iPhone 5" telefonlarının orijinal ekranının dəyişdirilməsi qiyməti 50-70 manat arasında dəyişir. Özü isə satışda yoxdur. Köhnə "iPhone 5" telefonları 150-200 manata satılır. "iPhone 4" modeli vhsap dəstəkləmədiyi üçün az adam işlədir. Lakin bu model IOS 9-u dəstəklədiyi üçün hələ 1-2 il də istifadəçilər tərəfindən istifadə edilə biləcək. "iPhone 5" in isə bundan sonra ən azı 2 il işlək olacağını söyləyə bilərik. Ümumiyyətlə, "iPhone" gec köhnəlir və bazardan da gec çıxır. Bir modeli səlhiqə ilə işlətsən 7-8 il dözüür".

Bəzi mütəxəssislər bildirirlər ki, hazırda dünyada telefon bazarında Çinin "Xiaomi"

"Xiaomi"lərin ekranları, korpusları dözümlü deyil. Bu baxımdan testlərdə zəif nəticə göstərir. "Xiaomi"nin üst səviyyə modellərinin detalları da bahadır və onların dözümlü normal sayılır. "Samsung" modellərini almaqdansa, "Xiaomi" daha sərfəlidir. Müştəri də getdikcə bunu anlayır və bu telefonların bazara girişi sürətlənir. Çünki "Samsung" modellərinin ekranı tez qırılır və kifayət qədər də baha qiymətə dəyişdirilir. Ona görə də müştərilər əksər hallarda qırılmış "Samsung" telefonunun ekranını təmir etdirmək fikrindən daşınırlar. 400-500 manata olan "Samsung"ların ekranı 150-200 manata dəyişdirilir. Bu isə müştəriyə sərf etmir. Həmin qiymətə alınan "Xiaomi" telefonlarının ekranı isə 60-70 manata dəyişdirilir. Qırılan zaman isə sıradan çıxır. Çatlansa, yenə də işlətmək olur. "Xiaomi" isə saf android olduğu üçün rahatdır. Qiyməti və gücünə görə də sərfəlidir. Lakin

□ **ƏLİ RAİS,**
"Yeni Müsavat"

"Instagram"da insanların pullarını mənimsəyən şəxs tutuldu
Cavid İbadov universitetə qəbul üçün keçid ballarını "artırmış", mobil telefonları "izləyirmiş"

Sosial şəbəkələrdə insanların etimadını qazanan və həmin şəxsləri aldada onlara külli miqdarda maddi ziyan vuran şəxslərə qarşı daxili işlər orqanlarının əməkdaşları tərəfindən növbəti uğurlu əməliyyat tədbiri həyata keçirilib.

Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən musavat.com-a verilən məlumata görə, Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinə "Instagram" sosial şəbəkəsində "hacker_azerbaijan" və "hacker_club_aze" adlı səhifələrin sahibinin vətəndaşların etibarından sui-istifadə edərək onları dələduzluq yolu aldatdığı barədə çoxsaylı müraciətlər daxil olub.

Aparılan əməliyyat tədbirləri nəticəsində müəyyən edilib ki, həmin səhifədə insanlara pul müqabilində guya xüsusi kompüter proqramlarının köməkliliyi ilə qarşı tərəfin xəbəri olmadan mobil telefonun yönləndirilməsi, telefonda ön kameranın açılması və bu üsulla telefon sahibinin gedəcəyi yerlər haqqında məlumatların əldə edilməsi, həmçinin universitetlərə qəbul imtahanları zamanı keçid balının qaldırılması, sosial şəbəkələrdə profillərin izlənməsi kimi uydurma xidmətlər təklif olunur.

Keçirilən əməliyyat-axtarış və texniki tədbiri nəticəsində "hacker_azerbaijan" və "hacker_club_aze" səhifəsinin Mingəçevir şəhər sakini Cavid İbadov tərəfindən idarə olunduğu müəyyən edilib və o, saxlanaraq məsuliyyətə cəlb edilib.

Araşdırma zamanı müəyyən edilib ki, C.İbadov qarşı tərəfin şəxsi məlumatlarını və pulunu əldə edən kimi həmin şəxsləri sosial şəbəkələrdə "qara siyahı"ya ataraq onlarla əlaqələrini kəsib. Həmçinin o da müəyyən edilib ki, C.İbadov tələb etdiyi pulu ona göndərməyən insanları həmin şəxslər barəsində əldə etdiyi məlumatları yayacağı ilə də hədələyib.

Qeyd edilən faktlarla bağlı Baş İdarənin İstintaq Şöbəsinə araşdırmalar davam etdirilir. Saxlanılan şəxsin hələlik istintaqa məlum olan 3 nəfərdən ümumilikdə 9000 manat pul aldığı sübuta yetirilib. C.İbadovun adları qeyd edilən səhifələr vasitəsilə "Instagram" sosial şəbəkəsində aldatdığı və pulunu mənimsədiyi başqa şəxslər varsa bu barədə Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinə məlumat verə bilərlər.

Daxili İşlər Nazirliyi vətəndaşlara xəbərdarlıq edərək sosial şəbəkələrdən istifadə edən zaman bu tipli vədlər verərək insanları dələduzluq yolu aldadan və pullarını mənimsəyən, həmçinin müəyyən xidmətlər müqabilində şəxsi məlumatları tələb edən səhifələrdən uzaq durmağı tövsiyə edir.

□ **Musavat.com**

İnternetdə tanış olduğu qadının 57 min dollarını ələ keçirdi, həbsə düşdü

İnternetdə tanış olduğu qadına xəstə olduğunu deyərək ondan 57 min dollardan çox pul alan şəxs hakim qarşısına çıxarılib.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə Ramil Muradovun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib.

Hakim Ələvşət Abbasovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə prokuror çıxış edib. Prokuror R.Muradovun 9 il 6

ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini istəyib.

Xatırladaq ki, hadisə bu il yanvar ayının 30-da baş verib. Binəqədi rayon Polis İdarəsinə müraciət edən şəxs, mənzilindən 57 min 700 dolların oğurlanması barədə məlumat verib. Məlum olub ki, pul elə həmin şəxsin arvadı tərəfindən götürülüb.

Əməliyyatçılar qadını saxlayıblar. İlk ifadəsində

o, hadisədən xəbərsiz olduğunu deyib. Daha sonra etiraf edib ki, pulu hissə-hissə Ramil adlı bir nəfərə kömək etmək məqsədi ilə verib.

Daha sonra 30 yaşlı paytaxt sakini Ramil Muradov saxlanılıb. O, ifadəsində bildirib ki, həmin qadınla onlayn alış-veriş saytlarından birində əşya alarkən tanış olub. Ramil Muradov dələduzluq etmək niyyəti ilə qadına özünü "hepatit"

xəstəsi kimi təqdim edib və ondan maddi kömək istəyib. Ramil Muradov bu yolla 2017-ci ilin noyabr ayında bu ilin yanvar ayının sonuna qədər 57 min 700 dollar pul alıb. Onun sözlərinə görə, qadından pulu iki dəfə özü alıb.

Bir dəfə qadın pulu evindən atıb, digər vaxtlarda isə yaxınlıqdakı aptekə qoymuş.

□ **İ.MURADOV,**
Musavat.com

MÜSAVAT

Son səhifə

N 234 (7123) 3 noyabr 2018

Ölümcül xəstə idi, həkimlər "depressiyadasan" dedilər

27 yaşındakı Emili Muldoon 14 yaşından bu günə qədər qripə bənzər simptomlarla yaşayıb. "Daily Mail" qəzetinin xəbərinə görə, baş ağrısı, ani baş dönməsi, halsızlıq və özəle ağrıları ilə başlayan simptomlar müəyyən zaman sonra qarşısı alınmaz ağrılara çevrilib. İllər boyu ağrı çəkəndən sonra sonunda 3 il öncə Lyme xəstəliyi diaqnozu qoyulub. Amma qadının qan analizləri təmiz çıxdığı üçün həkimlər simptomları ciddiylə almayıb. Ona bildirdilər ki, depressiyada olduğu üçün bütün simptomları özündən uydurur. Bir çox yanlış xəstəlik diaqnozu qoyulan Emili 10 il boyunca antibiotikdən istifadə edib. Dərmanlar fayda verməyincə isə psixoloji dəstək almağa başlayıb. Ardınca növbəti analizlər onun xəstəliyinin gerçək adını ortaya çıxarıb. Məlum oldu ki, Lyme adlanan xəstəlik olduqca bahalıdır. Bunun üçün də o, bir yardım kampaniyasına başlayıb.

Lyme xəstəliyi irəlilədikcə bakteriyalar qan dövrəni yolu ilə bədəne yayılır. Bu isə beyində və ya beynin ətrafında, ürəkdə və onun ətrafında infeksiyaya səbəb ola bilər.

Cərrah xəstənin sağlam böyrəyini çıxardı

Amerikanın Florida ştatında təsadüfən bir qadının sağlam böyrəyinin çıxarılması müzakirə olunur. Bu barədə "The Palm Beach Post" nəşri xəbər verib. İncident 2016-cı ildə baş verib. Zərərçəkmiş qadın xəstəxanaya onurğa sümüyündəki problemə görə müraciət edib. Cərrah Ramon Vaskez ciddi səhvə yol verərək, qadının böyrəyini çıxarıb. Bir ay sonra isə məlum olub ki, çıxarılan orqan sağlam böyrək olub. Bu səhvə qədər Vaskezin qüsuruz bir reputasiyası vardı. İndi onu cərimələyə və tibb lisenziyasından məhrum edə bilərlər. Cərrahın vəkili iddia edir ki, günah həkimdə yox, xəstəxanadadır. Onlar həkimin xəstənin böyrəyinin qeyri-adi yerləşməsi barədə xəbərdar etməyiblər.

Müəllim sinfə qəzəbləndi, şagirdlərdən birinin dilini kəsdi

Türkiyənin Kırıkkala şəhərində ingilis dili müəllimi Nihan Atəş Çelik əlinə aldığı qayçı ilə şagirdin dilini kəsib. 35 yaşlı müəllim dərsdə öncə saçı dağınıq olan bir qız şagirdi saçını kəsməklə təhdid edib. Bunun zarafat olduğunu düşünən şagirdlər "kəs, kəs" deyərək, otaqda səs-küy salıblar. Şagirdlərin səs-küyünə qəzəblənən müəllim isə bütün hirsini 15 yaşlı Y.T.S adlı şagirddən çıxıb və "niyə qışqırırsan, ağlın başına gəlsin deyə sən dilini kəsəcəm" deyib. Sınıfdəki bir uşağdan qayçı alan müəllim şagirdə yaxınlaşaraq dilini uzatmasını istəyib, sonra isə dilini kəsib. Ağzı qanla dolan şagirdə otaqdan bayıra çıxmağa da icazə verilməyib və dolan qanı udmasını ömrü edib.

Şagird daha sonra deyib ki, əslində əvvəl müəllimin zarafat etdiyini düşünüb. Uşağın valideynləri müəllimdən aidiyyəti orqanlara şikayət edib. Məhkəmədə isə valideynlərlə müəllim dalaşdı. Müəllim uşağın ana-atasına "burada sən kimilərə təhsil verirəm" deyərək, özünü haqlı çıxarmağa çalışıb.

Uşaqlar yatmırdı deyə narkotik verdilər

Amerikanın Vaşinqton ştatında yaşayan Ešli Hattı üç uşağına heroin verməkdə ittiham ediblər. Bu barədə BCC News xəbər verib. Onunla yanaşı sevgilisi də Mak Leroy da ittiham edilib. İstintaqın versiyasına görə, cütlük biri 2, digəri 4 və 6 yaşda olan uşaqların möhkəm yatması üçün onlara narkotik veriblər. Böyük oğlanın sözlərinə görə, anası onlara bu maddələri verəndə bunu "əhval ruhiyyəni qaldırmaq üçün" vasitə adlandırdı. Amma anaları bunu şprislə uşaqların damarına vurmuş. Tibbi araşdırmadan sonra müəyyən olunub ki, iki uşağın qanında həqiqətən də narkotikin izləri olub. Bundan başqa, onların bədəninə göyərtilər də var imiş. İttiham olunanlar deyiblər ki, özləri narkotikdən istifadə etsələr də, uşaqlara qarşı bunu etməyiblər. Polis eyni zamanda ailənin yaşadığı evin yaxşı şəraitdə olmadığını da deyib. Bu səbəbdən də cütlüyün heroin kimi bahalı narkotiki necə aldıkları da sual doğurur.

QOÇ - Qonşu və ya qohumlarınızla, eləcə də həmkarlarınızla münasibətlərinizdə yeni və müsbət mərhələ başlayacaq. Ola bilsin səfərə də çıxarsınız. Saat 17-dən sonra işgüzar əlaqələri dərinləşdirin.

BUĞA - Maliyyə problemlərinizin mövcudluğunu gören ulduzlar sizə kömək etmək istəyir. Lakin hansısa aktivlik göstərə bilmirsiniz. Gözütox olun. Bu axşam bütün dəvətləri qəbul edin.

ƏKİZLƏR - Yaxşı olar ki, günortaya qədər mənzil şəraitində istirahət edəsiniz. Çünki həmin ərafədə hansısa uğur gözlənilir. Nəhardan sonra isə istənilən sövdələşməni baş tutacaq.

XƏRÇƏNG - Təzadlı gündür. Hadisələrin inkişafı gah müsbət, gah da mənfəi istiqamətə yön ala bilər. Özünüzü gərginliyə salmayın. Heç kimin şəxsi işlərinə qarışmayın. Münasibətlərdə ciddi olun.

ŞİR - Düşərli ərafədir. Bəxtinizin gətirəcəyinə şübhəniz olmasın. Saat 15-18 arasıni bütünlüklə sevgiyə həsr etməklə mənəvi rahatlıq tapacaqsınız. Amma səhhətinizi də qorunmalınsınız.

QIZ - Mənfəi enerjili Ay bürcünüzdə olduğundan ilk növbədə səhhətinizə fikir verin. Mübahisəli situasiyalardan qaçın. Bu gün daha çox yeni, işgüzar sövdələşmələrdə uğurlarınız mümkündür.

TƏRƏZİ - Ötən öngünlükdə icra edə bilmədiyiniz planlara yenidən baxmağınız vacibdir. Əgər özünüzü qalmaqallardan qoruya bilsəniz, axşama doğru sürprizləriniz olacaq. Pul da gözlənilir.

ƏQRƏB - Bütün vaxtınızı ailə-sevgi münasibətlərinə həsr edin. Digər insanlarla münasibətləri məhdudlaşdırın. Əks təqdirdə ovqatınız korlana bilər. Şəxsi büdcənizi artırmağa çalışın.

OXATAN - O qədər də səmərəli təqvim deyil. Bir tərəfdən səhhətinizlə bağlı xoşagəlməzliklər, digər tərəfdənsə münaqişələrə cəlb olunmağınız ovqatınıza mənfəi təsir göstərə bilər.

OĞLAQ - Öz gücünüzə nə qədər arxayın olsanız da, həlledici məqamlarda etibarlı adamların məsləhətinə qulaq asın. Axşam görəcəyiniz işlərin planını qurmaq istiqamətində sövdələşmələr aparın.

SÜTÖKƏN - Bu gün digər bürcələrdən fərqli olaraq sizin üçün olduqca maraqlı bir təqvim yaşanacaq. Ələlxüsüs da saat 14-dən sonra sevindirici hadisələrin şahidi olacaqsınız. Ağır işlərə girişməyin.

BALIQLAR - Mövcud problemlərinizin həllində ətrafınızda olan etibarlı şəxslərin köməyindən yararlanın. İndiki halda təkbaşına qərar çıxarmaq zərərinizədir. Axşam yeniliklərin şahidi olacaqsınız.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Şirniyyəti dürüm kimi servis edirlər

Avstraliyada bir kafe dönərə bənzərən və dürüm kimi servis edilən bir şirniyyət hazırlayıb. Paytaxt Sidneydə yerləşən Tella Balls adlı kafe şokaladdan dönər-kabab bənzərən bir şirniyyəti müştərilərinə təqdim edib. "Çoko kabab" adlı şirniyyət dürüm dönər kimi servis edilir. Necə hazırlanmasına gəlincə, şirniyyət bir xəmirə bükülən şokaladın içinə ciyələk qoyularaq servis edilir. Dönər kabab görünüşlü şirniyyət daha öncə də İtaliyada bir kafədə təcrübədən keçirilmişdi.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisənziya N: B 114
SAYI: 5.100